Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ, БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

1921 оной ... 21-һээ гарана | № 257 (15880) | 1981 оной ноябриин 8, воскресени | Сэн 2 мүнгэн.

АГУУЕХЭ ОКТЯБРИИН СОЦИАЛИС РЕВОЛЮЦИИН 64 ЖЭЛЭЙ ОЙ МАНДАХА БОЛТОГОЙ!

(КПСС-эй ЦК-гай Уряануудһаа).

КРЕМЛЬ СОО—БАЯРАЙ СУГЛААН

уехэ Октябрь хадаа хүн тэнэй ажабайдалда нэг- шэнэ үе сагай һүлдэ э. Эб найрамдал болон удай хоорондо хани ба- соносхоһон дэлхэй дээ- түрүүшын социалис гү- дэлхэйн түүхын бүхы тэдэ асари ехэ нүлөө

дүүдэй ороной бүхы тануудта, манай ара- нөөдэрэй амжалтанууд- үсэбүүдтэ Агууехэ Ок- социалис революциин тобойсо үргэлжэлүү- жэ, Ленинэй революци- суртал һургаалнууд бо- бэелүүлэгдэжэ байна гэжэ бүмбэрсэг дэлхэйн түрүү үзэлтэй хүнүүд тоолодог юм.

Үйлэдбэриин түрүүшүүл болон новаторнууд, партиин ветерануд, эрдэм, соёлой ажал ябуулагшад, министерствэнүүд болон албан зургаануудай хүтэлбэрилэгшэд, Совет Арми ба Далайн-Сэрэгэй Флодой сэрэгшэд, Москва шадарай ажалшадай түлөөлэгшэд ноябриин 6-да Москвада, Кремлиин Съезднүүдэй ордон соо суглараба. Агууехэ Октябриин социалис революциин 64 жэлэй ойдо зорюулагдаһан арадай депутадуудай Московско Соведэй, КПСС-эй Московско городской комитедэй баярай суглаан эндэ болобо.

Суглаанда хабаадагшад һууриһаа бодожо, нүхэд **Л. И. Брежнев, Ю. В. Андропов, М. С. Горбачев, В. В. Гришин, А. А. Громыко, А. П. Кириленко, А. Я. Пельше, М. А. Суслов, Н. А. Тихонов, Д. Ф. Устинов, К. У. Черненко, П. Н. Демичев, В. В. Кузнецов, Б. Н. Пономарев, М. С. Соломенцев, И. В. Капитонов, В. И. Долгих, М. В. Зимянин, К. В. Русаков** гэгшэдэй ерэжэ һуухадань, нэрьемэ альга ташалгаар угтаа.

Австралиин Социалис партиин түрүүлэгшэ П. М. Кленси, Мальтын Компартиин Генеральна секретарь А. Васало, Панамын Арадай партиин ЦК-гай Генеральна секретарь Р. Дарио Соуса, США-гай Компартиин национальна түрүүлэгшэ Г. Уинстон, Уругвайн Компартиин ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь Р. Арисменди, Финляндиин Компартиин хүндэтэ түрүүлэгшэ В. Песси, Чилиин Компартиин Генеральна секретарь Л. Корвалан, Ливанай Түрүү үзэлтэй-социалис партиин түрүүлэгшэ В. Джумблат гэгшэд мүн лэ президиумдэ һууба.

Гадаадын айлшад, харин гүрэнүүдэй дипломадууд зал соо байгаа.

Моссоведэй гүйсэдхэхэ комитедэй түрүүлэгшэ **В. Ф. Промыслов** баярай суглаа нээбэ.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй обороныи министр Советскэ Союзай маршал **Д. Ф. Устиновай** «Агууехэ Октябриин туг доро» гэһэн элидхэл хэхэдэнь, баярай суглаанда хабаадагшад халуунаар угтаа.

Элидхэл ехэ анхаралтайгаар шагнагдажа, удаан үргэлжэлһэн альга ташалгаар нэгэнтэ бэшэ угтагдаба.

Баярай суглаан дүүрэжэ, Советскэ Союзай Гимнын һүр жабхаланта аялга зал соогуур зэдэлһэн байна.

Удаань һайндэрэй концерт табигдаба. Коммунис парти болон Совет гүрэнэй хүтэлбэрилэгшэд концертые хараһан байха юм.

* * *

Агууехэ Октябриин 64 жэлэй ойдо зорюулагдаһан баярай суглаанууд союзна республикануудай ниислэлнүүдтэ, ороной бусад хото городуудта болобо.

(ТАСС).

АГУУЕХЭ ОКТЯБРИИН ТУГ ДОРО

Агууехэ Октябриин социалис революциин 64 жэлэй ойдо зорюулагдажа, 1981 оной ноябриин 6-да Кремлиин Съезднүүдэй ордон соо болоһон баярай суглаан дээрэ нүхэр Д. Ф. УСТИНОВАЙ хэһэн элидхэл

нүхэдүүд!

мир Ильич Ленин большевигүүдэй хүтэлбэрилэгдэһэн пролетариат, ажал- ран дүрбэн жэлэй илалтата социалис бэелүүлһэн юм. волюци манай ороной хуби заяанда үн- шухала хубилалта бо- хөөрөө бэеэ даан- жэлтын, али бүхы -экономическа бо- лой дэбжэлтын зам- е гаргаһан байна.

үдэй республикын шэд болон таряа- гартаа абажа, ка- аа социализмда шатын — бүхэдэл- хын шэнэ үе шатын бэлэй. Мартатда- дэ үдэрнүүдһээ эхи- нэр социалис он турамаар саг тоо- олонхойбди.

оной Октябрь өөрын- дүйн илалта хараха арлагданги, тэмсэжэ бүхы арадуудта олго- а. В. И. Ленинэй ёһоор, «Манай ре- н зарим гол шэнжэ- сал нютагай, гансал национальна, гансал бэшэ, харин улас- н удха шанартай

ун жэлэй бүхы агуу- альна бэелэлтэнүүд ин революциһаа эхи- Тэрэнэй түгэс хүсэтэ доро дэлхэйе револю- ёһоор хубилгахын эмсэлшэд шууд оло- тэдэнэй зэргэнүүд бэхижэнэ. Ерээдүй тэдэнэй таладал!

Агууехэ Октябрь шэнэ общество байгуулха үргэн дардам хараа зам гаргажа үгөө. Тэрэнэй зүб байһыень ажабайдалда үнэншэмэ тодоор гэршэлэгдэнхэй. Манай ленинскэ Коммунис парти шалгагдамал энэ хараа замаар совет арадые илалтаһаа илалта тээшэ хүтэлнэ.

КПСС-эй XXVI съезд коммунис байгуулалтада шэнэ хараа зам нээһэн, мүнөө үеын айхабтар ехэ ушар хэрэг болоо. Съезд парти болон арадые тодо һонор политическэ хараа шугамаар зэбсэглэжүүлээ, манай обществын саашанхи хүгжэлтын бодото зорилгонуудые хараалаа, эб найрамдал батадхан сахихын түлөө тэмсэлдэ шэнэ хүсэтэ түлхисэ болоо. Съездын һанал бодолнууд, тэрэнэй шиидхэбэринүүд мүнөө манай орон доторхи эршэмтэй шанга ажал болон бүхы политическэ байдалые тодорхойлно, уласхоорондын байдал һайжаруулха хэрэгтэ тон ехэ туһа болоно.

Совет хүнүүд партиин дотоодын болон гадаадын политикые, тэрэнэй Центральна Комитедэй, мүн манай үе сагай элитэ мэдээжэ партиина болон гүрэнэй ажал ябуулагша, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ нүхэр Леонид Ильич Брежнев түрүүтэй ЦК-гай Политбюрогой олон талата ажал ябуулгые халуунаар һайшаана, нэгэн дуутаар дэмжэнэ!

Леонид Ильич Брежнев хадаа совет арадай алдар солото хүбүүн, шалгагдамал интернационалист, эб найрамдал болон социальна дэбжэлтын түлөө, хүн түрэлтэнэй эрхим һайн ерээдүйн түлөө сэсэн мэргэн, нугаршагүй тэмсэлшэ, Ленинэй болон Агууехэ Октябриин социалис революциин хэрэгые үнэн сэхээр үргэлжэлүүлэгшэ мүн гэжэ манай ороной ажалшад, социализмын аха дүү оронуудай арадууд, бүхы дэлхэйн олон миллион хүнүүд харана.

Нүхэдүүд! Октябриин һайндэр совет хүн бүхэндэ илангаяа хүндэтэй, ойро дүтэ юм. Энэ болбол дэлхэй дээрэхи түрүүшын социалис гүрэнэй, манай түрэл Совет засагай мүндэлһэн үдэр мүн. Энэ гайхамшагта һайндэрөөр дашарамдуулан, баярай заседанида хабаадагшадые, хүдэлмэришэдые, колхознигүүдые, интеллигенциие, Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй сэрэгшэдые, бүхы совет хүнүүдые партиин Центральна Комитедэй, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй болон Совет правительствын зүгһөө амаршалхыемни зүбшөөгыт!

Үльгэр домогто ороһон арбан долоодохи ондо хуушан дэлхэйе добтолон оролсоһон хүнүүдтэ — Октябриин революциин ветерануудта онсо баяр баясхалангай үгэнүүдые бидэнэр зорюулнабди. Тэдээндэ — нэрэ хүндэ, алдар соло!

Совет арадтай хамта Октябриин ойн баярые бүхы дэлхэй дээрэхи манай ангиин талаар аха дүүнэр баяр ёһололой оршон байдалда тэмдэглэжэ байна. Хилын саанахи бүхы ханинартаа, соратнигуудтаа бидэнэр халуун революционно баяр мэндэ хүргэнэбди!

ОКТЯБРИИН ЗАМААР—КОММУНИЗМ ТЭЭШЭ

үүд! Коммунизм тээ- найдамтайгаар даб- ябаа совет арадай һүр жабхалангынь рэй туйлалтануудай е илангаяа эли то- гаргадана.

дайнаа жэлнүүд- одын контрреволю- он гадаадын һүрэг гагшадые үй бута бидэнэр залуу соци- ороноо абаржа шадди.

лэн хооһон байдал һандаралые дабан гаһан харша капиталистэлгын айхабтар хүндэ эрхэ байдалда орон доторoo индустрализаци, хүдөө ажахыколлективизаци, мүн соц- хубисхал бэе- национальна асуу- шиидхэжэ шадаабди. Эсэгэ ороноо хам- агууехэ дайнда шэ- анга туршалгануудые Эхэ оронойнгоо эр- болон бэеэ даанхай хамгаалаабди. фа- олшолгоһоо Евро- бусад түбинүүдэй сүлөөлхэ хэрэгтэ хубита оруулаабди. һүүлээрхи хүндэ дүйтэн дайнай» түг- шанга байдалда олон мянган һандар- город болон һуури- нуудые, завод болон фабрикануудые һэргээн бодхоогообди.

Манай гаталһан зам хүнгэн бэшэ байгаа. Бүхэдэлхэйн-түүхэтэ удха шанартай зорилгонуудые дүүргэхэ ёһотой байгаабди. Тиин тэдэниие дүүргээбди. Агууехэ революци арад олониитын агууехэ эршэ хүсыень үүсхээ. Харин Ленинэй парти энэ эршэ хүсые хараалагдаһан үг зорилго тээшэ шадамараар зорюулаа.

Манай орон дотор байгуулагдаһан хүгжэлтэ түгэс социалис общество Коммунис партиин, бүхы совет арадай революционно-хубилгахы шэн габьяата ажал ябуулгын гол үрэ дүнгынь болоно. Энэ хадаа социальна дэбжэлтын эгээл дээдэ туйлалта мүн. Тиин бидэнэр энээгээр омогорхохо эрхэтэйбди!

Хүгжэлтэ түгэс социалис общество коммунизм тээшэ дабшаха замда жама ёһоороо байха ёһотой шата, түүхын талаар удаан үргэлжэлхэ шухала үе шата юм. «Илаһан социализм жагсаалн болбосоролгын хэдэн тусхай шатануудые дамжан гараха ёһотой. Тиин имагтал хүгжэлтэ түгэс социалис общество коммунис байгуулалтада орохо арга боломжо олгоно, — гэжэ нүхэр Л. И. Брежнев тэмдэглээ. — Тиихэдэ социализмые хүгжөөхэ, нарижуулха гээшэ тэрэнэй үндэһэ һуури табигшаһаа доошогүй ехэ харюусалгатай, ехэ орёо зорилго гэжэ мүнөө бидэнэр мэдэнэбди».

Оромнай зохёон байгуулхы хүсэнэйнгөө түлэг бадаржа байгаа үедэ Октябриин һайндэрые угтажа байна. Манай орон түгэс экономическа хүсэтэй болонхой. Мүнөө Советскэ Союз Баруун Европын бүхы оронуудай хамтаараа шахуу үйлэдбэрилдэг хэмжээнэй промышленна продукциие бүтээн гаргана, харин эгээл шухала олон янзын продукци бүтээлгээр дэлхэй дээрэ нэгэдэхи һуури найдамтайгаар эзэлнэ.

Арад зоной ажабайдалда айхабтар гүн гүнзэгы хубилалтанууд болоо. Ажалгүйдэлгэ, үлэсхэлэн байдал, ерээдүйнгөө байдалда этигэлгүй байлга гэхэ мэтэ капитализмын үедэ байдаг, тэндэ огто усадхагдашагүй муу муухай яра шарханууд бусалтагүйгөөр һалан ошоо.

Ажалшадай байдал саг үргэлжэ һайжарна. Гансал һүүлэй гурбан табан жэлэй туршада хүн бүхэнэй бодото олзо доходынь хоёр дахин ехэ болоо. Мүн лэ энэ үедэ 160 миллион гаран совет хүнүүд шэнэ гэр байрануудые толлоо. Совет хүн бүхэндэ түлөөһэгүй медицинскэ туһаламжа үзүүлэгдэдэг, үнэн зүб социальна тэдхэмжэ найдамтайгаар хангагдадаг.

Бүхы юумые хүнэй түлөө, бүхы юумые хүнэй аша туһада гэһэн зорилго урдаа табиһан манай партиин ленинскэ политикын эли харагдама үрэ дүнгүүдынь нимэл даа. Совет хүнүүд энэ политикын гайхамшаг үрые һайнаар сэлгон хаража, габшагай ажалаар, шэнэ патриотическа бэелэлтэнүүдээр партиин оролдолгодо харюусана.

Нүхэдүүд! Манай ороной ажалшад айхабтар ехэ абьяас зоригтойгоор КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлжэ эхилээ. Мүнөө жэлэй арадай ажахыда хүнгэн бэшэ байгаашье һаань, экономикын саашанхи ургалта хангагдаа. Индустрида, транспортда, барилгада ажалай бүтээсэ дээшэлүүлэгдээ. Хүндэ промышленностиин хэдэн гол һалбаринууд уридлуулан түргэноор хүгжөөгдэнэ.

Олон шэнэ шэнэ предприятинууд хүдэлжэ байгаа предприятинуудай тоодо ороно.

Улаан-Удэ, Советүүдэй талмай. Улаан-Удын ажалшадай жагсаал.

Н. ДРИГЕНОВЭЙ фото.

Хэдэн электростанцинуудта томо энергоблогууд ашаглалгада оруулагдаа, В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ Ленинградай атомна электростанци проектээр хараалагдаһан хүсэ шадалдаа болзорһоо урид хүрэбэ. КамАЗ-ай барилга түгэсхэгдөө. «Манай зуун жэлэй барилга» гэгдэдэг Байгал-Амарай түмэр замда мүнөөдэр хүрэтэр 2200 километр газарта зам табигдаа.

Мүнөө жэл хүдөө ажахыда ехэ хүндэ жэл болоо. Хүйтэн ута хабар, ороной олон нютагуудта үни удаан болоһон ган гасуур ургасада, илангаяа ороһото ургамалнуудай ургасада нүлөөлбэ. Имэ айхабтар хэсүү эрхэ байдалда хүн зон тон эмхитэйгээр, шэн габьяатайгаар ажаллаһан байна. Олон колхоз, совхозууд сагай уларилай муу нүлөөе дабаад, яһала һайн үрэ дүнгүүдые туйлаа. Хэдэн республика, хизаар, областьнууд ооһэдынгөө түсэб ба уялганuудые дүүргээ.

Арад зоной аша туһа болон зол жаргал тухай оролдолго партиин түсэбүүдэй гол дунда байдаг. Совет хүнэй ажабайдалай бүхы талануудтань хабаатай шухала социальна хэмжээ ябуулганууд арбан нэгэдэхи табан жэлдэ бэелүүлхээр хараалагдаа. Тэдэнэй зариманиинь байгша табан жэлэй бүри нэгэдэхи жэлдэнь бэелүүлэгдэжэ эхилбэ. Үхибүүдтэй бүлэнүүдтэ гүрэнэй туһаламжа ехээр үзүүлэгдэдэг болоно, пенсионно тэдхэмжэ һайжаруулагдана. Нүүрһэнэй промышленностиин хүдэлмэрилэгшэдэй салин хүлһэ дээшэлүүлхэ гэһэн шиидхэбэри абтаа.

Партиин XXVI съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэ хэрэгтэ имагтал түрүүшын алхамуудай хэгдэһэнинь элитэ. Гол хэхэ юумэмнай урдамнай байна. Гол түлэб эршэмтэй түгэс хүгжэлтын замда экономикые 80-яад онуудта оруулжа дүүргэхэ гэһэн айхабтар ехэ хэмжээнэй, орёо хэсүү хүдэлмэри дүүргэхэ ёһотойбди.

Научно-техническэ дэбжэлтын туйлалтанууд энээнэй үндэһэ һууринь болоно. Тэдэ туйлалтанууд улам үргэн хэмжээгээр хэрэглэгдэдэг болонхой. Оньһожоруулагдаһан поточно болон автоматическа лининүүд, программна жолоодолготой станогууд улам олошорно. Түрүү шэнэ технологическа процесүүд эдэбхитэйгээр нэбтэрүүлэгдэнэ, ажал хүдэлмэриие элшэ хүсөөр хангалга дээшэлнэ.

Мүн продукциин шанар һайжаруулагдана. Промышленностиин 85 мянга гаран эдлэлнүүд гэхэ гү, али арбадахи табан жэлэй эхиндэхидэ орходоо гурба дахин олон эдлэл Гүрэнэй шанарай тэмдэгтэйгээр гаргагдана. Олон ажалша коллективүүд Эсэгэ ороной болон гадаадын эрхим эд товарнуудһаа дутахагүй продукци амжалтатайгаар бүтээн гаргадаг болоно.

Ядерна энергетикын, космическа болон лазерна техникын, электронико болон химиин, мүн наука ба техникын бусад талаар хэгдэһэн нээлтэнүүд экономикын элдэб һалбаринуудые техническэ талаар шэнээр зэбсэглэхэ ехэ арга боломжо олгоно.

Гэбэшье эдэ арга боломжонууд үшөөл гүйсэд һайнаар ашаглагданагүй. Зарим ушарта элдэб ухаалалганууд, шэнэ ёһоной шиидхэбэринүүд завод, таряалан болон фермэнүүдтэ удаан сагта хүрэжэ ошсонгүй. Харин экономикын болон эмхидхэлэй талаар эрдэм ухаанай үйлэдбэритэй нягтаар холбогдоол һаань, арадай ажахыда эли харагдамаар үрэ дүн туйлагдажа болохо гэжэ мэдээжэ бшуу.

Экономико эршэдхэхэ, тэрэнэй ашаг үрые хэлбэришэгүйгөөр ехэдхэхэ хэрэгтэ ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ ябадал гол шухала удха шанартай юм. Гансал энээнэй ашаар арбан нэгэдэхи табан жэлдэ национальна доходой ургалтын 90 процентыень туйлахаар хараалагданхай. Тиимэ дээрэһээ хүдэлмэришэдэй тооё олошоруулангүйгөөр гү, али заримдаа үсөөрүүлэн, үйлэдбэриин ургалта туйлаха шухала болоно. Мэргэжэлгүй, гараар хэгдэдэг, түбхын түрүүндэ хүшэр хүндэ бар хүсэнэй ажалые нэтэрүүгээр багадхаха хэрэгтэй.

Экономико гаргаша багатай байха ёһотой гэжэ КПСС-эй XXVI съезд заагаа. Тэрэниие хүгжөөхын тулада материальна, ажалай финансова нөөсэнүүдые гамтай һайнаар ашаглаха хэрэгтэй. Һомологдоһон мүнгэ зөөриин ашаг үрыень яажа дээшэлүүлхэб, станок, машина, агрегат бүхэниие яажа эгээл ехэ хэмжээгээр хүдэлгэхэб? Элшэ хүсэ, түлишэ, түүхэй эд болон материалнуудай гээгдэлые яажа эгээл бага болгохоб?

Эдэ бүхы асуудалнуудые шиидхэхэ зам байгша оной июньдэ абтаһан КПСС-эй ЦК-гай болон СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоолоор тодорхойлогдонхой. Нөөсэнүүдые арьбалха, бодомжотой зүбөөр ашаглаха талаар бүхы хүдэлмэриие үндэһөөрнь һайжаруулха зорилготой хэдэн хэмжээнүүд тэрээгээр хараалагдана. Энэ хүдэлмэриие саг үргэлжэ, тодорхойгоор, эзэн ёһоор ябуулха хэрэгтэй. Хамаг юумэеэ нягтаар алмаха, арьбалха гээшэ манай бүгэдын зорилго. Тиин энээнэй хажуу тээ хэншье байха ёһогүй. Бүхы хүнүүд ниитын баялигые хямгадан хамгаалха ёһотой!

Экономикые эршэдхэлгэ тэрэнэй байгууламжада түрүү хубилалтануудые бэелүүлхые эринэ, бүхы арадай ажахыда, һалбари бүхэндэ үндэр эрилтэнүүдые табина.

Түлишэ-элшэ хүсэнэй комплексые хүгжөөхэ, тэрэнэй байгууламжа һайжаруулха хэрэгтэ КПСС-эй XXVI съезд онсо анхарал хандуулаа. Нефтиие түлишэ болгожо саашадаа улам багаар хэрэглэхэ, тэрэниие газаар, нүүрһөөр һэлгүүлхэ, мүн атомна электростанцинуудые түргэнөөр олошоруулха, элшэ хүсэнэй шэнэ эшэ үндэһэнүүдые эдэбхитэйгээр ашаглаха тухай эндэ хэлэгдэнэ.

Советскэ Союзай нэгэдэмэл энергосистемэ байгуулһан ябадал манай арсашагүй туйлалта юм. Мүнөө тэрэ 220 миллион гаран хүнэй һуудаг газар дээрэ хүдэлнэ. Бидэнэр саашадаашье тэрэниие нарижуулхабди. Мүн газ хангалгын талаар орон дотор нэгэдэмэл нэгэн системэ байгуулан хүгжөөхэ гээшэ гүрэн түрын ехэ удха шанартай зорилго юм. Эдэ бүгэдэ хадаа нүхэр Леонид Ильич Брежневэй үүсхэлээр зохёон хараалагдажа байгаа СССР-эй энергетическэ программын үе шатанууд мүн.

Геологуудай, нефтянигуудай, шахтернуудай, газовигуудай, энергетигүүдэй ажал манай оронодо ехэ хүндэтэй юм. Тэдэнэй шэн габьяата ажалай, олонхи ушарта айхабтар хүшэр хүндэ байдалда хэгдэһэн ажалай ашаар оромнай элшэ хүсөөр найдамтайгаар хангагдана. Нефть болон газ абалгаар табан жэлэй даабаринуудые болзорһоо урид дүүргэһэн түлөө мүрысөөн үүсхэлэй Тюменскэ областиин ажалай коллективүүд үнэтэ үүсхэл гаргаба. Энэ, нүхэд, партиин съездын шиидхэбэринүүдэй ажал хэрэгээр үгтэһэн харюу бшуу!

Металлурги, химиин, машина бүтээлгэ мэтын индустриин үндэһэн шухала һалбаринууд үйлэдбэриин эршэдхэлгэдэ тэдэниие бушуу түргэнөөр хүгжөөхэдэ, техническэ дэбжэлтэ тодорхойлдог продукци ехээр бүтээн гаргаха арга олдохо байна. Тэрээнтэй хамта үргэн хэрэглэлэй промышленна эд товарнуудые үйлэдбэрилгэ ехэдхэхэ найдамтай үндэһэ һуури тогтоогдохо юм.

Арбан нэгэдэхи табан жэлдэ иимэ товарнуудые бүтээн гаргалга үнгэрһэн табан жэлэйхидэ орходоо 180 миллиард түхэригөөр дээшэлхэ ёһотой. Энэнь бүхы 1980 ондо тэдэниие гаргаһан хэмжээнһээ ехэ болоно. Арадай хэрэглэлэй эд товарнуудаар хүн зониие улам һайнаар хангаха гээшэ манай түрүүшын зорилго болоно.

Нэгэл агропромышленна комплекс байгуулдаг һалбаринуудые хоорондонь холбоотойгоор, тааруу тэнсүүгээр хүгжөөхэ хүдэлмэри үргэлжэлүүлэгдэхэ юм. Тус комплексые хүгжөөхэ, нарижуулха хэрэгтэ бүхы капитальна һомололгын гурбанай нэгэ хуби шахуунь зорюулагдана. Тиин тэдэнэй ехэнхи хубинь хүдөө ажахые хүгжөөлгэдэ сэхэ зорюулагдана. Энэ мүнгэ зөөриие бодомжотой зүбөөр ашаглаха, газартаа гамтайгаар хандаха, гектар бүхэнһөө, һомологдоһон түхэриг бүхэнһөө, тонно үтэгжүүлгэ бүхэнһөө эгээл ехэ ашаг үрэ абаха гэжэ оролдохо хэрэгтэй.

Мүнөө харюусалгатай үе эхилбэ. Хуряагдаһан ургасаяа һайнаар хадагалха гэһэн зорилго табигдана. Нэгэшье килограмм хартаабха, овощ болон үрэ жэмэс гээгдэхэ, гутаагдаха ёһогүй. Тэрэшэлэн хүдөө ажахын шэнэ жэлдэ бэлэдхэлгын бүхы хүдэлмэринүүдые шанар һайнтайгаар саг соонь дүүргэхэ шухала.

Мал ажал гээшэ хүдөөдэ гол анхаралда байха һалбари болобо. Партиин съездын заабаринь иимэ бшуу. Тэрэ заабариие бодото хэрэг болгон бэелүүлхэ, үрэ ехэтэ эмхидхэлэй-ажахын хэмжээнүүдые гүйсэдхэхэ гээшэ хүдөөгэй ажалшадай уялга мүн. Малай үбэлжэлгэ али бүхы талаар хангаха, мал ажалда туйлагдаһан хэмжээе алдахагүй гэһэн гол зорилго табигдана.

Партиин аграрна политикын хэлбэришэгүйгөөр бэелүүлэгдэһэнэй ашаар манай хүдөө ажахы социалис экономикын ехээр хүгжэнги һалбари болгогдон шууд хүгжэжэ байна. КПСС-эй XXVI съездын хараалһан хэмжээндэ тэрэнэй хүргэгдэхэдэ, хүн зониие эдеэ хоолоор улам һайнаар хангаха гэһэн угаа шухала зорилго шиидхэлгэдэ ехэ туһа болохо юм. Предприятинуудай, эмхинүүдэй болон тус тус эрхэтэдэй хамһабариин ажахынууд энэ талаар ехэ үүргэ дүүргэхэ зэргэтэй.

Транспортын хүдэлмэриие, түбхын түрүүндэ түмэр замай хүдэлмэриие саашадань хүгжөөн һайжаруулхын тулада ехэ юумэ хэхэ хэрэгтэй. Ашаа шэрэлгые улам һайнаар эмхидхэдэг болохо, зөөдэг машинануудые зүбөөр ашаглаха, вагон, машинанууд, суднануудай миин зогсолгые хороохо хэрэгтэй. Ленинградай транспортна узел, Москвагай болон Львовско областиин түмэр замшад энэ талаар һайн дүй дүршэлтэй болонхой. Тэрэниие үргэнөөр дэлгэрүүлбэл, эли мэдэгдэмэ ашаг үрэ туйлагдаха юм.

Барилга тухай тусгаар тогтожо хэлэхээр байна. Эндэ нилээд ехэ туйлалтанууд бии. Энэнь һайн. Гэбэшье дутагдалнууд мүн лэ бии байна. Ашаглалгада оруулагдаха объектнүүд олон ушарта саг соогоо тушаагданагүй, дүүргэгдээгүй барилгануудай тоо олон. Мүн хүдэлмэриин шанар муу гэһэн зэмэлэлгэ зүйтэй зүб юм. Теэд харин барилгада ажал хэрэг ямараар ябуулагданаб, тэрээнһээнь манай урагшаа дабшалта юрэнхы дээрэ ехээр дулдыдаха байна бшуу.

Барилгын ашаг үрые эрид шууд дээшэлүүлхэ, хүсэлэл оролдолгые гол шэглэлнүүдтэ зорюулха, түргэнөөр, тиимэхээ хамта шанар һайнтайгаар, гарза багатайгаар, мүнөөнэй техническэ хэмжээндэ барилгануудые барижа эрилтэ ажабайдал табина. Энэ талаар арбан нэгэдэхи табан жэл барилгашадта ехэ шалгалта болоно. Тэрэниие барилгашад нэрэ хүндэтэйгөөр дабаха бээ гэжэ оромнай найдана!

Нүхэдүүд! Манай экономикын хүгжэлтэдэ туйлагдаһан бүхы юумые парти үндэрөөр сэгнэнэ, бэрхэшээлнүүдые болон шиидхэгдөөгүй асуудалнуудые тодоор харана, дутуу дундануудые усадхаха замууд болон онол аргануудые тодорхойлно. Бии байгаа дүй дүршэлдөө түшэглэн, парти саашанхи экономическа ургалтада һаад боложо байгаа тойбонуудые усадхаха гэжэ нэтэрүү шангаар оролдоно.

Арадай ажахын үмэнэ байгаа зорилгонуудые амжалтатайгаар шиидхэлгэ тэрэниие хүтэлбэрилгын хэмжээнһээ дулдыдадаг. Ажахы эрхилэлгые саашадань һайжаруулха тушаа хэдэн олон хэмжээнүүд һүүлэй жэлнүүдтэ бэелүүлэгдэнэ. Түсэблэлгэ болон хүтэлбэрилгэ хүдэлмэриин ашаг үрэ ба шанар һайжаруулха хэрэгтэ, арадай ажахын эсэсэй үндэр үрэ дүнгүүдые туйлаха ябадалда улам ехээр нүлөөлнэ.

Мүнөө түсэблэлгын шэнэ түхэл янза болон онол аргануудые эдэбхитэйгээр нэбтэрүүлхэ, коллективүүдэй ажал ябуулгые шэнэ ёһоор сэгнэхэ, экономическа түлхисэ болон урмашуулгануудай нүлөөе дээшэлүүлхэ гэһэн эрилтэ табигдана. Гэбэшье олон ушарта хуушаараа ажаллаха ябадал байһаар гэжэ дүй дүршэл харуулна. Хэдэн министерствэ болон албан зургаанууд ажал ябуулгаяа ааляар шэнэдхэн хубилгана. Энэнь хүдэлмэриин үрэ дүнгүүдтэ заатагүй харагдана. Тиин муугаар харагдана.

Хатуу шанга журамгүйгөөр, юумые саг соонь гүйсэдхэлгэгүйгөөр, даалгагдаһан хэрэгэй түлөө үндэр харюусалгагүйгөөр экономико ашаг үрэтэй байжа шадахагүй юм. Үйлэдбэриин хэмжээнэй ехэ боложо, тэрэнэй улам орёо болоод байхадань, эзэн буса, нобшо хойрог али бүхы ябадалнууд, тогтоогдоһон түсэб болон даабаринуудые эбдэлгэ улам ехэ хохидол ушаруулна. Эдэ мэтын ушар баримтануудые зохихо ёһоор шангаар сэгнэхэ, тэдэниие нэтэрүүтээр усадхаха хэрэгтэй.

Арадай баялигта гар хүрэхэ ябадалда эрид шанга харюу үгэхэ гээшэ илангаяа шухала болоно. Ажалһаа хулжаха, эдилгэ абаха, хонжоо наймаа хэхэ, бэлэн ёһоор олзо олохо ябадалай бүхы онолнуудые, КПСС-эй XXVI съезд дээрэ тэмдэглэһэнэй ёһоор, али бүхы аргануудаар үгы хэхэ хэрэгтэй. Эндэ Ленинэй хэлэгшээр, олониитын «хаа хаанагүй, бүгэдэ ниитын, олон талын» хиналта айхабтар ехэ үүргэ дүүргэхэ зэргэтэй.

Үйлэдбэриин улам эршэдэжэ байгаа эрхэ байдалда нөөсэнүүдые саг үргэлжэ бэдэрхэ ба хэрэглэжэ, шэнэ юумэ үүсхэхэ ба эдэбхи үүсхэл гаргаха гээшэ аргагүй ехэ удха шанартай болоно. Партиин XXVI съездын шиидхэбэринүүдые амжалтатайгаар бэелүүлхын түлөө дэлгэрһэн олониитын социалис мүрысөөн хадаа ажал хэрэгтээ иимээр хандадагай бодото бэелэл боложо үгэнэ. Тэрэ мүрысөөн «Ашаг үрэтэйгөөр, эрхим шанартайгаар ажаллаха!» гэһэн уряа доро дэлгэрнэ бшуу.

Материальна болон ажалай нөөсэнүүдые алмаха, эрхим шанартай продукци үйлэдбэрилхэ гэһэн үнэтэ үүсхэлнүүд улам бүри үргэнөөр дэлгэржэ байнхай. Иимэ үүсхэлнүүдые Москва болон Ленинградай, Ярославлиин, Ураалай болон Кузбассай түрүү предприятинуудай, Днепропетровско областиин болон Краснодарско хизаарай совхоз болон колхозуудай ажалшад гаргаһан байна.

Түсэбтэ табан жэлэй түрүүшын жэлэй хубиин болон бригадынгаа даабаринуудые ноябриин 7 болотор дүүргэхэ гэһэн түрүү хүдэлмэришэдэй уряанууд бүхы орон доторнай дэмжэгдээ. Энэ уряае хэдэн миллион ажалшад

(Эхин. Түгэсхэлынь 2-дохи нюурта).

АГУУЕХЭ ОКТЯБРИИН ТУГ ДОРО

(Түгэсхэл. Эхиниинь 1-дэхи нюурта).

дэмжэhэн байха юм. Тиигэжэ тэдэ хэлэhэн үгэдөө хүрөө!

Нүхэдүүд, мүрысөөн хадаа асари ехэ хүсэн болоно! Мүнөө тэрээндэ 100 миллионhоо дээшэ хүн хабаадана. Тиимэhээ коммунис байгуулалтын хэрэгтэ, ажалдаа шэнээр хандадагаар хүмүүжүүлгэдэ эгээл ехэ аша туhатайгаар тэрэниие хэрэглэхэ гээшэ шухала болоно.

Манайда ажал хэхэ гээшэ уялгашье, эрхэшье болоно ха юм. Имагтал тэрэ ниитын баялигай ургалтын, арадай болон совет хүн бүхэнэй ажабайдалые хэлбэришэгүйгөөр hайжаруулгын эшэ үндэhэн болодог гээшэ.

Шэн зоригто ажалаараа Эхэ оронойнгоо экономическа ба өөрыгөө хамгаалха хүсэ шадал бэхижүүлжэ байhан, КПСС-эй XXVI съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые бэелүүлгэдэ өөрынгөө хубитые нэрэтэй солотойгоор оруулжа байhан бүхы хүнүүдтэ алдар соло!

Нүхэдүүд! Арадай ажахые хүтэлбэрилгые өөрынгөө бүхы ажал ябуулгын гол шухала асуудал гэжэ тоолохо зуураа, энээнтэй хамта общественный социально-политическэ болон оюун бодолой хүгжэлтын асуудалнуудые парти саг үргэлжэ гол анхаралдаа байлгадаг юм. Тэдэниие комплексно гуримаар, ашаг үрэтэйгөөр шиидхэлгэ хадаа коммунис байгуулалтын амжалтануудай арга нүхэсэл мүн болоно.

Манай орон дотор арадай социально-политическэ ба үзэл сурталай бата бэхи нэгэдэл байгуулагданхай. Жэлhээ жэлдэ хүдэлмэришэн ангиин, колхозно таряашадай болон арадай интеллигенциин таhаршагүй холбоон бэхижэнэ. Парти өөрынгөө политикаар ангигүй общество байгуулха хэрэгые эдэбхитэйгээр хүтэлбэрилэн ябуулна.

Ерэхэ жэлдэ ССР Союзай 60 жэлэй ой гүйсэхэнь. Манай ороной арадууд энэ алдарта ойе нэгэн ниитэ, олонациональна бүлэ шэнгеэр угтажа байнхай. Энэ агуухэ бүлын бүхы гэшүүд адли тэгшэ эрхэтэй юм. Тэдэнэй ажал, тэдэнэй анхарал оролдолго ба баяр баясхалан, тэдэнэй амжалтанууд ба хүсэл эрмэлзэлнүүд таhаршагүй. Тэдэнэй гансал Эхэ орон — Совет Социалис Республикануудай Союз ха юм. Тэдэ совет арад гэжэ нэрлэгдэдэг, социальна болон интернациональна хүсэн түгэс нэгэдэл болодог гээшэ.

Октябриин революци шэнэ, социалис демократиин эхи табиhан түүхэтэй. Тэрэ ажалшадые өөрынгөө ороной бодото эзэд болгоhон, капитализмда огто үгы, байжа шадахагүйшье эрхэнүүд болон сүлөөнүүдые тэдээндэ олгоhон юм. СССР-эй шэнэ Конституци арадай социалис засагай бодото манифест, манай демократиин болон гүрэн түрын хүгжэлтын хүсэ схэтэ арга нүхэсэл болоhон байна. Арадай депутадуудай Соведүүдэй хүдэлмэри улам бүри үргэн ехэ, аша үрэтэй боложе байнхай. Гүрэниие хүтэлбэрилхэ хэрэгтэ профсоюзууд, комсомол, ниитын бусад эмхинүүд, ажалша коллективүүд, хэдэн миллион совет эрхэтэд бүри эдэбхитэйгээр хабаадана. Манай демократиие, хүгжэлтэ түгэс социализмын политическэ системые нарижуулан hайжаруулгын уг удхань энэл болоно ха юм.

Октябриин агуухэ түйлалта, хүнүүдэй хоорондохи шэнэ харилсаануудай — хамтын ажалай, нүхэд ёhоной болон бэе бэедээ туhалалсаха харилсаануудай гайхамшагта илалта хадаа совет ажабайдалай шэнжэ шанар мүн болоно. Бусадта орходоо манай обществодо ажалша хүнэй нэрэ хүндэ айхабтар ехэ юм. Совет арад оюун бодолой талаар үргэн ехэ ажабайдалтай, эрдэм наукын, соёлой, литература болон искусствын бүхы баялигуудые үргэнөөр ба сүлөөтэ ёhоор хэрэглэдэг гээшэ. Соведүүдэй орон — мүнөөнэй дэлхэй дээрэ эгээл эрдэм hургуулинуудтанай ба уншагшадтанай нэгэн мүн болоно.

Ажабайдалай социалис шэнжэ шанарай, ажалай үндэhэ hууринуудые бэхижүүлхэ, тэрэнэй бүхы талануудые нарижуулан hайжаруулха хэрэгые социальна онсо шухала зорилго гэжэ парти тоолодог байна. Тиимэhээ тэрэниие үсэд нэтэрүүгээр, үдэр бүри шиидхэхэ хэрэгтэй.

Шэнэ хүниие бүридүүлэн хүмүүжүүлхэ гээшэ манай партиин программна уг зорилго байгаа, байhааршье. Хүгжэлтэ түгэс социалис обществын бүхы арга боломжонуудые, эмхидхэлэй, политическэ, хүмүүжүүлгын бүхы арга хэрэгсэлнүүдые хэрэглэн, энэ зорилгые үргэн дэлисэтэйгээр бидэ шиидхэжэ байнабди.

Хэзээдэшье хүнүүдтэ үнэн зүбые хэлэхэ, манай бүхы хэрэгүүдэй бодото байдал тэдээндэ харуулха, амжалтануудай эли тодо ерээдүйе болон тэрэниие түйлаха харгы замуудые элирхэйлэн заажа, коммунизмын түлөө тэмсэлдэ эрид хүсэл эрмэлзэлтэй байхаар хүмүүжүүлхэ гээшэ олониитын дунда ябуулагдаха хүдэлмэриин ленинскэ ёhо заншалнууд мүн болоно. Манай үзэл суртал бүхы ажал ябуулгые имагтал иимээр эрхилхыемнай парти урлална бшуу.

Манай урагшаа дабшаха бүри ниитын шэнэ байгуулалтын зохёон байгуулхы асари ехэ хүсэнүүд, тэрэнэй түүхэтэ булюу таланууд улам үргэнөөр хүгжэн гарана. Манай ороной түйлалтануудта Октябриин агуухэ нангин зорилгонууд бэелэлээ олоно. Коммунизм тээшэнхи замые тэдэ эли тодоор бидэндэ гэрэлтүүлжэ үгэнэ!

II. ЭБ НАЙРАМДАЛАЙ БА СОЦИАЛЬНА ДЭБЖЭЛТЫН ТҮЛӨӨ ТЭМСЭЛЭЙ МАНЛАЙДА

Нүхэдүүд!

Совет гүрэн бии болоhон түрүүшын үдэрhөө эхилжэ, Агуу Октябриин найруулан соносхоhон эб найрамдалай стратегиие уласхоорондын оршом соо эсэшэ сусашагүйгөөр, удаа дараалан бэелүүлдэг юм. Мүнөөнэй үе шатада энэ ленинскэ стратеги КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүд дотор найруулагдан бэшэгдэнхэй. Съездын соносхоhон 80-яад онуудай эб найрамдалай программа хадаа дэлхэйн политикын hайжаруулхы, тэнсүүритэй ба хүтэлбэрилхы шухала хүсэн болонхой.

Империализмын эзэрхэг түримхэй ябуулгануудай үргэдэhэнhөө уламжалан, уласхоорондын байдалай эрид түгшүүрилтэй бололго хадаа эб найрамдалай совет программые нэн түрүүн — буу зэбсэг хорихо тухай дурадхалнуудые бэелүүлхэ хэрэгые улам онсо шухала болгоно.

США-гай болон НАТО-гай дай жүрөөдэгшэ хүсэнүүд сэрэгэй-стратегическэ талаар тэнсүүритэй мүнөөнэй байдалые hалгаха хараа шугам баримталдаг болонхой. Тэдэ маанадhаа сэрэгэй талаар булюу байхые оролдоно, социалис оронуудые шахардуу байдалтай болгохые hэдэнэ, национальна ба социальна сүлөөрэлгын хүсэнүүдые хойшонь татахые оролдоно.

Дэлхэй дээрэхи хүсэнүүдэй мүнөөнэй хубаарилгын эрхэ байдалда иимэ хараа шэглэл хадаа политическэ авантюризмhаа бэшэ юуншье бэшэ. Тиигэбэшье Вашингтон тэрэнээ үсэд нэтэрүүгээр бэелүүлжэ байнхай. США-гай захиргаан сэрэгэй бэлэдхэлдэ үзэгдөөгүй ехэ мүнгэ гаргашална, бүхы бюджедээ шахуу тэрээндэ зорюулжа байна. Тэрэ хёморoo зүришэлдөөтэй байдал тохёолдуулна, дайн дажарай гуламтануудые hэргээнэ. Уласхоорондын хюдалгануудай онол аргануудые үргэнөөр хэрэглэжэ, бусад гүрэнүүдэй лотоодын хэрэгүүдтэ hэнгэргүйгөөр хамааралсана.

Дэлхэйн алишье нютаг нугануудта аюулта газарнуудай бии болоходол, империализмын, нэн түрүүн — Америкын эзэрхэг түримхэй хүсэнүүдэй гар заабол тэндэл харагладаг байна. США Афганистанда эсэргүү соносхогдоогүй дай үргэлжэлүүлhээр, мүн Дүтын Зүүн зүгтэ буу зэбсэг гулидхаhаар. Тэдэ Израилиин түримхэйшүүлэй эзэрхэн зонхилолгын политикые хүтэлбэрилнэ, «стратегическэ харилсаа холбоон» гэдэгэй ёhoop, али болохоор тэдэниие дэмжэнэ. Сальвадорой болон Чилиин гэхэ мэтэ арадта харша, тамалан зобоогшо засагууд американ империализмын мүнгэ зөөриин ба буу зэбсэгэй хүсөөр тогтожо байнхай. США-гай сэхэ туhаламжаар Урда-Африкын расизм hүйлхэлтэ ябуулгануудаа үргэлжэлүүлжэ байhаар.

Вашингтон НАТО-гай сэрэгэй хүсэ шадалые улам ехэ болгоно, энэ эзэрхэг түримхэй бүлэглэлэй ажаябуулгын газар дайдые үргэдхэлые hэдэнэ, шэнэ шэнэ газарнуудта өөрынгөө сэрэгэй баазануудай бүлэгүүдые тодхоно.

Өөрынгөө түүхын хойшолонгуудые мартажархёод, Холбоото Штадууд Японой милитаризмые hэргээхэ ябадал али болохоор урмашуулна. Советскэ Союзда эсэргүүгээр өөрынгөө империалис уг зорилгонуудта тэрэниие хэрэглэхэ гэжэ Хитадай сэрэгэй хүсэ шадалые ехэ болгохо хэрэгтэ тэдэ туhа хүргэнэ.

Вашингтоной захиргаан hүүлэй үедэ дай жүрөөдэhэн нюуса нөөсэгүй үгэ хүүртэй боложе байнхай. Тэрэнэй үндэр дээдэ тушаалтад арадуудай хуби заяанда hэнгэргүйгөөр хандажа, «эб найрамдалда орходоо, бүри шухала юумэн бии юм» гэжэ, «хизаарлагдаhан» ядерна дайн гэдэг гансашье боломоор бэшэ, харин хэрэгтэй юм гэжэ мэдүүлдэг болонхой.

Иимэ удхатай мэдүүлгэнүүд өөрөөшье ехэ аюултай ха юм. Харин дэлхэйн томо гүрэнүүдэй нэгэнэй засаг түрые гартаа барижа байhан хүнүүдэй иигэжэ хэлэхэдэ, тэрэ аюулынь улам бүри ехэ болоно бшуу.

Социалисшье, капиталисшье, бусадшье гүрэнүүдтэ ажаhуудаг бүхы арадуудай аша туhада, ерээдүйн үетэнэй аша туhада дай жүрөөдэгшэдые хорихо, дэлхэйн ядерна hандарал хосоролые болюулха хэрэгтэй. Дайн дажарые үзэн ядадаг, дэлхэй дээрэ эб найрамдалые үнэтэ дээрэ тоолодог бүхы хүсэнүүдые элсүүлхэ хэрэгтэй болоно!

Дэлхэйн политикын асуудалнуудые, тэдэнэй эгээл шухала, эгээл орёонь — эб найрамдал яажа аршалан хамгаалхаб гэhэн асуудалые шиидхэлгэдэ сэхэ хабаатай байhанаа арадууд улам гүнзэгыгөөр ойлгодог боложе байна. Дайнда эсэргүү, ракетэнүүдтэ эсэргүү хүдэлөөн илангаяа Баруун Европын хэдэ хэдэн оронуудта үзэгдөөгүй үргэнөөр дэлгэржэ байна. Тэрээндэ үргэн олон хүн зон, олоной хабаададаг ниитын эмхинүүд, политическэ элдэб хараа бодолтой профсоюзууд, коммунис партинууд, социал-демократиин ехэнхи хубинь эдэбхитэйгээр хабаадана.

Эб найрамдалда дуратай үргэн олониитын улам бэхижэжэ байгаа нэгэдэл империализмын эзэрхэг түримхэй ябуулгануудта эсэргүүсэнэ гээд хэлэжэ болохо байна. Энэмнай манай үе сагай өөрсэ шэнжэ шанарай нэгэниинь болоно.

Эб найрамдал хамгаалга хадаа буу зэбсэг бүтээлгые болюулха, тэрэниие шата шатаарнь хуряаха ябадалhаа таhаршагүй. Энэ талаар 70-аад онуудта шухала алхамууд хэгдэhэн байгаа. Харин США-гай мүнөөнэй захиргаан совет-американ харилсаануудай талаар сүр хамта түйлаhан бүхы hайн юумэндэ hэжэг түрүүлхэ гэжэ оролдодог болонхой. Советскэ Союзтай хүсэрхэлгын гуримаар хөөрэлдэхэ дуратай байhан тухайгаа тэрэ нюусагүйгөөр мэдүүлдэг болоо.

Энэнь Европодо хоёр талын сэрэгэй хэмжээе хоророохо асуудалда Вашингтоной ямараар хандадаг байhанда илангаяа элеэр харагдана. НАТО-е дундуур зайгай ядерна шэнэ ракетэнүүдээр «хүсэлдүүлэн зэбсэгжүүлхэ» гэжэ үсэд нэтэрүүгээр США оролдожо байнхай. Энэ түсэб бэелүүлгэ хадаа мүнөө эндэ адлирхуу байhан хүсэнүүдые баруун гүрэнүүдэй аша туhада үлүү ехэ болгохо, тиигэжэ энэ түби дээрэ, мүн бүхы дэлхэй дээрэшье шанарайнгаа талаар шэнэ сэрэгэй-стратегическэ байдал тогтоохо байна бшуу.

Иимэ ерээдүйн байдалда Советскэ Союзай hанаа амар байхагүйнь эли ха юм. Урдань хэзээдэшье, мүнөөшье заналтын ба зонхилолгын хэлээр хөөрэлдэхэ арга манай орон хэндэшье үгэдэггүй байгаа, байхашье. Имагтал адли тэгшэ эрхын ба адли аюулгүй байдалай гол ёhон хадаа аша үрэтэй хөөрэлдөөнэй бодото үндэhэ hуури боложе шадаха юм. Хүсэнэ гү, али үгы гү, харин энээниие хараадаа абаха ёhотой болоно. Баруун Германиин «Шпигель» гэжэ журналда интервью үгэхэдөө, нүхэр Л. И. Брежнев энээн тухай тон эли тодоор дахинаа хэлээ бэлэй.

Хэрбээ Баруун Европодо дундуур зайгай американ ядерна шэнэ зэбсэгүүдэй нэмээгдэжэ тодхогдохогүй байгаа hаань, Советскэ Союз өөhэдынгөө ракетэнүүдэй ниитэ тооe хорооходоор бэлэн байна. Тиихэдэ хоёр талаhаа нилээд ехээр хорооходо тухай зүбшэн хэлсэжэ боломоор байна бшуу.

Хэнэйшье мэдэhээр, Советскэ Союзай үнинhөө хойшо нэтэрүү шангаар тэмсэдэг асуудалаар СССР США хоёр ноябриин hүүл багаар хэлсээнүүдые хэхэ гэжэ үгэеэ ойлголсоо hэн. Энэ үгэеэ ойлголсолго хадаа hайн удхатай ушар болоно. Бидэнэр хэзээдэшье үнэн зүб хэлсээ баталхын тулада үнэн сэхээр, бүтэмжэтэйгөөр хэлсээ хэхээр бэлэнбди. Американ тала иимэ хэлсээнүүдые үнэн сэдьхэлhээ хэхэ hанаатай гээшэ гү гэжэ саг харуулна бээзэ. Иимэ асуудал эрхэ бэшэ табигдана. Яахадааб гэхэдэ, Вашингтоной захиргаанай эрхилдэг бодото ябуулгануудта олохон зүйл hэримжэтэй байха эрилтэ табина. Тэрэ хадаа хэлсээнүүдые хэхэ гэжэ зүбшөөлөө үгэхэтээ нэгэн доро шахуу стратегическэ ядерна хүсэнүүдые улам ехэ болгохо hэнгэргүй шэнэ программа тухайгаа соносхоhон байха юм. Энээниие хэгдэхэсэ байгаа хэлсээнүүдтэ политическэ бэлэдхэл гэжэ нэрлэхын яашье аргагүй.

Юрэнхы дээрэнь хэлэхэдэ, hүүлэй үедэ буу зэбсэг үрдилдэн байжа түхсэрэлгые болюулха зам дээрэ американ захиргаанай хүсэлэл оролдолгоор бага бэшэ hаад бэрхэшээлнүүд хэгдээ юм. Үни хада гар табигдаhан ОСВ-2 договор хүсэндөө оруулагдаагүй байhаар.

Түбэй Европодо зэбсэгтэ хүсэнүүдые хороохо тухай хэлсээе баруун зүгэй томо гүрэнүүд hаатуулжа байха юм. Индиин океанда хэгдэдэг сэрэгэй ажал ябуулгые хизаарлаха тухай, юрын түхэлэй буу зэбсэгүүдые худаллаха ба тэрээн руу эльгээхэ ябадал хизаарлаха тухай асуудалнуудые зүбшэн хэлсэлгэhээ Холбоото Штадууд нэгэ талын гуримаар арсаhан байха юм. Ядерна буу зэбсэг туршалгые хүсэдөөр ба бүгэдэ ниитээрээ хорихо тухай хэлсээ хэлгэhээ тэдэнэр али болохоор хулжадаг байhаар. Ядерна буу зэбсэг газар доро туршалгые хизаарлаха тухай, амгалан сагай зорилгоор газар доро хэхэ ядерна тэhэрэлгэнүүд тухай хэдэн жэлэй саада тээ гар табигдаhан договорнуудые Вашингтон мүнөө болотор эсэслэн баталаагүй байха юм. Ракетэнүүдтэ эсэргүү хамгаалалгын системэнүүдые хизаарлаха тухай 1979 онhoo хойшо хүсэндөө ороhон договорые буруутуулха hэдэлгэ гаргана.

Эдэ hаад бэрхэшээлнүүдые hаяар гү, али хожом үгы хэхэ бологдохо бшуу. Тиимэhээ тэдэниие үгы хэхын түлөө мүнөөнhөө хам ороо hаа, дээрэ бэшэ гү? Энэ хадаа стратегическэ буу зэбсэг хизаарлаха асуудалда хабаатай. Энэ хадаа уласхоорондын аюулгүй байдалай бусадшье асуудалнуудта, тэрэ тоодо Хельсинкидэ үнгэргэгдэhэн ниитэ Европын зүблөөнэй эхилhэн hайн шэнжэтэй хубилалтануудые уг салгамжалха ябадал хангалтада хабаатай.

Германиин Федеративна Республикада нүхэр Леонид Ильич Брежневэй айлшалхаяа байhан ушар, манай найдажа байhанай ёhoop, Европодохи ба дэлхэй дээрэхи аюулгүй байдал бэхижүүлгэдэ туhа нэмэри болохо байха.

Нүхэдүүд! Уласхоорондын хэрэгүүдтэ шууд сэхээр, бүтэмжэтэйгөөр хандалга бусад оронуудтай харилсаа бэелүүлхээр бэлэн байлга, зүбшэмэл политическэ хараа шугам ябуулхадаа хэлбэришэгүй ба нугаршагүй сэхэ байлга, хүсэтэ ба хэлбэришэгүйгөөр ехэ боложе байгаа экономическа хүсэ шадал — эдэ бүгэдэ дайе уридшалан зайсуулха хэрэгтэ Советскэ Союзай, социалис хани нэгэдэлэй шиидхэхы хубитаяа оруулха, мүн эб найрамдалай ба социальна дэбжэлтын түлөө дэлгэрhэн тэмсэлэй манлайда ябаха арга олгоно бшуу.

Аха дүү оронуудай ажал хэрэгэй нягта холбоон хадаа тэдэнэй ажабайдалай али бүхы hалбаринуудые мүнөө хабаадуулдаг юм. Тэдэнэй алин бүхэндэ — экономико гү, али политика, үзэл суртал гү, али өөрыгөө хамгаалга байгшье — тиимэ харилсаа холбоон hайн үрэ дүнгүүдые үгэнэ.

Социалис гүрэнүүдтэ империализмын политическэ ба экономическа хашалта хэжэ байhан, тэдэнэй дотоодын хэрэгүүдтэ хамааралсаха шэнэ hэдэлгэнүүдые гаргажа байhан мүнөөнэй үедэ тэдэ гүрэнүүдэй гадаадын политикын ябуулгые таарaлдуулха, тэдэнэй нягта жагсаалтай, бата нэгэдэлтэй байха гээшэ угаа шухала бшуу. США-да ба зарим бусад оронуудта социализмда харша, Соведүүдтэ эсэргүү номнол хадаа гүрэнэй политикын зэргэдэ оруулагданхай, ухаан бололой үбайгүй муухай дайн болгогдонхой байха юм.

hүүлэй үедэ США Кубын Республикада хорото муухай добтолгоёо эли бодо шангадхаа. Ямаршье үндэhэ баримтагүй шалтагаануудые хэрэглэн, тэдэнэр энэ орон тушаа түгшүүрилтэ байдалые бүри шангадхана, «хэhээлгын хэмжээнүүдээр» тэрээндэ сэхэ заналта хэнэ. Иимэрхүү ябуулганууд ямар хойшолонгуудтай байжа болохоб гэжэ Холбоото Штадуудай правительство мэдэрхэ ёhoтой.

Польшын Арадай Республикада боложо байгаа үйлэ хэрэгүүдтэ эзэрхэг түримхэй хүсэнүүд онсо ехээр найдадаг байна. Дотоодын ба гадаадын контрреволюци Польшодо тогтоогдоhон социалис байгуулалтые үгы хэхэ, тэндэ буржуазна гурим hөөргэнь байгуулжа, тэрэниие социалис хани нэгэдэлhээ таhалха гэжэ эрмэлзэжэ, тиигээд дэлхэйн хоёрдохи дайнай болон дайнай hүүлээрхи хүгжэлтын дүнгүүдые хубилгаха гэhэн hэдэлгэнь хэзээдэшье хүсэлдэхэгүй!

Засаг түрэ тээшэ нюуса далдагүйгөөр дүгтаалдадаг социализмда харша хүсэнүүдтэ харюугай сохилто үгэхэ гэhэн эрид шиидэнги байдал Польшын Хүдэлмэришэнэй нэгэдэмэл партида, үргэн ниитэ ажалшадай дунда улам бэхижэнэ. Энэ зам дээрэ поляк коммунистнууд, Польшын үнэн сэхэ бүхы патриодууд, аха дүү оронуудай зүгhөө хододоо бүрин дэмжэлгэдэ хүртэхэ байна.

Социалис хани нэгэдэлэй оронууд хоорондоо бодото, таhаршагүй холбоо барисаатай юм. Холбоо барисаае бэхижүүлхэ, социализм байгуулха ба тэрэниие хамгаалха хэрэгтэ хоорондоо нягта харилсаатай байха гээшэ аха дүү арадуудай национальна, мүн интернациональна аша туhада, бүгэдэ ниитын эб найрамдалай аша туhада бүримүhэн харюу с а н а. Өөhэдынгөө түүхэтэ түйлалтануудые хамгаалхаар социалис гүрэнүүдэй эрид шиидэнги ба арга шадабаритай байhанда хэншье бү hэжэглэг лэ!

Нүхэдүүд! Ядерна дайе уридшалан зайсуулжа, эб найрамдал аршалан хамгаалжа болохо юм гэжэ Советскэ Союз хододоо найдадаг гээшэ.

Хэрбээ уласхоорондын арсалдаата бүхы асуудалнуудые хүсэ хэрэглэhэнэй бэшэ, харин столой саана hуужа хэлсээ хэhэнэй ашаар шиидхэгдээ hаань, хэрбээ дээрэлхүү зан ба авантюризмые политическэ реализмын буляад байгаа hаань, буу зэбсэг үрдилдэн байжа бүтээлгые болюулхын түлөө, эб найрамдалай түлөө, империализмын дайшалхы хүсэнүүдэй hанаашалга болон ябуулганүүдта эсэргүүсэн, бүхы дэлхэйн арадуудай эдэбхитэйгээр, эрид шууд тэмсээ hаань, ядерна дайе уридшалан зайсуулжа, эб найрамдал аршалан хамгаалжа болохо юм.

Бидэ ерээдүйдөө этигэдэгби. Ерээдүй тээшэ бидэ зоримгойгоор шэртэн харанабди. Манай ерээдүйдэ найдадаг этигэл Соведүүдэй ороной түгэлдэр хүсэ шада[л] ... тодоор мэдэрхэ ... мүн дэлхэй дээрэхи ... үнэн сэхэ, ухаансар... той бүхы хүсэнүүд... эб найрамдалай ба с... дэбжэлтын түлөө т... дэг байhые ойлгохо ... үндэhэлдэг юм. 191[7] Октябрьда эхилhэн ... сэл илалтаар дүүр... гэжэ совет хүнүүд ... этигэнэ!

III. ОКТЯБРИИН ТУЙЛАЛТАНУУДЫЕ ХАМГААЛГА БҮГЭДЭ АРАДАЙ ХЭРЭГ МҮН

Нүхэдүүд! Эб найрамдал баримталдаг хараа шугамнай оронойнгоо өөрыгөө хамгаалгада эгээл анхаралтайгаар хандаха гэhэн удхатай юм. Тэрэнэй аюулгүй байдал хангахын, дайн дажарай хойноhоо айхабтар ехэ hэримжэтэй байлга хэрэгтэй. Хүсэншье хэрэгтэй, тиихэдэ бага бэшэ хүсэн хэрэгтэй. Советскэ Союз иимэ хүсэтэй юм.

Манай эб найрамдалта хүсэл эрмэлзэлыемнай совет сэрэгэй суртал hургаал эли тодоор гэршэлэн харуулна. Тэдэнэй гол удхань социалис түйлалтануудые, совет арадай амгалан сагай ажалые, СССР-эй бэеэ даанхай байдал ба газар уhанай бүрин бүтэн байлгые, манай ханинар ба союзнигуудай аюулгүй байдалые хамгаалха зорилгонуудаар тодорхойлогдоно.

Совет сэрэгэй доктринные хазагайруулха гэжэ hэдээд, баруун оронуудтахи политигууд ба стратегүүд хадаа «Гар хоohон болгохо түрүүшын ядерна сохилто» гэдэгые хэхэ арга боломжые, ядерна дайнhаа амиды үлэжэ болохо, үнгэржэ срэхэдээ ядерна дайнда илалта түйлажа болохо гэhэн үзэл бодолые схэл нэтэрүүгээр дэлгэрүүлнэ.

Энэ хадаа мэдүүhэтэ худал болоно. Сэрэгэй суртал hургаалай шэглэл гүрэнэй ангиин бүридэлhөө, тэрэнэй политикаhаа бүхы дээрээ дулдыдадаг байна. Совет социалис гүрэндэ эзэрхэг түримхэй хараа зорилгонууд анханhаа хойшо харша юм. Тэрэнэй гадаадын политика — энэ хадаа эб найрамдалай, арадуудай хоорондохи хани барисаанай ба харилсаа холбооной политика мүн. Тэрээнhээ манай сэрэгэй суртал hургаалай зайлашагүй өөрыгөө хамгаалха шэглэл уламжалан гарадаг гээшэ.

«Түрүүлэн сохилтын» хараа бодолые бидэндэ хабаадуулха гэhэн hэдэлгэнүүд яахын аргагүй үндэhэ баримтагүй, дэмы хоohон ябадал болоно. Иимэрхүү хараа бодолдо бидэнэр хододоо бата этигэлтэйгээр эсэргүүсэдэг байгаабди, саашадаашье байхабди. Иимэрхүү хараа бодолой авторнуудынь, тэдэнэй тала шүнахайгаар баримталагшадынь, эгээл империализмын дай жүрөөдэдэг бүлэгүүд мүнөө уласхоорондын байдалые бүри түгшүүрилтэй болгогшод болоно гээшэ.

Советскэ Союз тушаа хэлэхэ болоо hаа, манай хүсэл оролдолго, эб найрамдалта манай дурадхал ба үүсхэлнүүд хадаа түрүүшыншье, бусад ямаршье сохилто хүүлэхэгүй, ядерна дайе уридшалан зайсуулха, тэрэнэй бии болохо аюулые өөрыень усадхаха хэрэгтэ зорюулагданхай.

Ядерна дайн хуули буса ябадал гэжэ тоологдохо ёhoтой! Ядерна зэбсэг түрүүлэн хэрэглэхэгүй тушаа ООН-ой Генеральна Ассамблейн hүүлшын сесси дээрэ Советскэ Союзай оруулhан дурадхалай гол удхань иимэ бшуу. Энэ дурадхал бүхы дэлхэйн дээрэ түйлай ехэ хангалтатайгаар угтагдаа. Хэрбээ американ талаhаа энэ дурадхалай дэмжэгдээд байгаа hаа, дэлхэй дээрэхи хүнүүд хүнгэхэнөөр амилдаг болохо hэн, ядерна тулалдаан болохогүй гэhэн этигэл найдабари ехэ болохо hэн. Холбоото Штадуудай энээниие хээгүй байhанинь гэмшэлтэй.

hаяшаг «Правдын» корреспондентын асуудалда харюусахадаа, нүхэр Л. И. Брежнев дахинаа иигэжэ онсолон тэмдэглээ hэн:

Коммунис партиин, совет гүрэнэй хүтэлбэрилэгшын найруулhан шууд сэхэ хараа бодол манай сэрэгэй суртал hургаалтай бүримүhэн таарaлдана. Хэрбээ Советскэ Союз өөрыгөө хамгаалха хүсэ шадалаа бэхижүүлээ hаа, өөрынгөө зэбсэгтэ хүсэнүүдэй дайшалхы ёhoop хододоо бэлэн байдаг hаань, тэрэ хадаа империализмын эзэрхэг түримхэй бүлэглэлнүүдэй зүгhөө нюуса далдагүй сэрэгэй аюул тохёолдуулжа байхадань иимэ хэмжээ абаха ёhoтой болоно.

Манай зэбсэгтэ хүсэнүүд үнэхөөрөөшье түгэлдэр хүсэтэй. Энэ хүсэ шадалые совет газар дайдада hанаархаhан хүсэн бүхэн өөрынгөө хүзүүн дээрэ туршаhан байха. Совет арадай, аха дүү социалис гүрэнүүдэй арадуудай амгалан тайбан ажал хэрэгыень хамгаалхын тулада, хэрэгтэй болоо hаань, өөhэдынгөө бүхы хүсэ шадал хэрэглэхэ байнабди. Зүгөөр Соведүүдэй орон эзэрхэг түримхэй харгы замда хэзээдэшье гараагүй юм, гарахашьегүй.

Эдэ бүгэдэ КПСС-эй Программа дотор, Коммунис партиин съездүүдэй шиидхэбэринүүд дотор али бүхы талаhаа тодорхойгоор элирхэйлэн мэдүүлэгдэнхэй, СССР-эй Конституци дотор хуулита ёhoор баталагданхай. Энээн тухай нүхэр Леонид Ильич Брежнев, партиин болон гүрэнэй бусад хүтэлбэрилэгшэд нэгэнтэ бэшэ хэлэhэн байха.

Үнэн ушарынь иимэ. Арадуудай амгалан тайбан, аюулгүй байдалай дайсад дурсагдаhан ушарта зохихо харюу болохоор юушье хэлэжэ шадахагүй байна. Тэдэнэр «совет сэрэгэй аюул» тухай худал хуурмаг үгэ хүүрнүүдые хабынгаа хүрэхысэ хэрэглэнэ. Зэбсэгтэ хүсэнүүдэйнгээ арга шадалые Советскэ Союз «үлэмжэ ехээр» арьбадхан, гээгдэхэ аюул баруун тээхи оронуудта тохёолдуулжа байhан хэбэртэйгээр шашалдана. Энэ асуудалаар совет тала үни хада зохихо тайлбарилгануудые үгэhэн байха.

Стратегическэ ядерна зэбсэгүүдэй, дундуур зайда хэрэглэгдэхэ ядерна хэрэгсэлнүүдэй, юрын зэбсэгүүдэй талаар Советскэ Союзай ба Холбоото Штадуудай хоорондо, Варшавска Договорой ба НАТО-гай хоорондо тэнсүү байдал тогтонхой гэжэ дахинаа тон харюусалгатайгаар лаблан батална байнаб.

«Совет сэрэгэй аюул» тухай ходо дабтагдадаг худал хуурмаг үгэ хүүрнүүд США-гай эзэрхэн зонхилхо эрмэлзэлнүүдые, НАТО-гай дайн сэрэгэй бэлэдхэлнүүдые далдалха халха болоно. Уласхоорондын олониитэдэ совет амгалан үүсхэлнүүдэй нүлөөе буурyулха, түбэгшөөлгын, hэжэглэлгын, арадуудай хоорондын хёморооной оршон байдал дэбэргэхын тула тэдэ худал хуурмаг үгэнүүдые хэрэглэхэ hэдэлгэ гаргана.

Иимэ ябуулга амгалан байдалые батадхалгада хэзээшье туhа хүргөөгүй юм. Харин буу зэбсэгүүдые түхеэржэ, дайн дажар үүдхэжэ баяжагшад тиимэ оршон байдалые харата зорилгонуудтаа ходо хэрэглэдэг байна. Мүнөөшье уласхоорондын политическэ байдалые муудхаагшад баhа тиимэл юумэ хэнэ. Совет сэрэгэй хүсэн тэдэниие юундэ айлгана, hүрдөөнэб гэхэдэ, эзэрхэг түримхэй түсэбүүдээ бэелүүлхэ замдамнай дабагдашагүй hаад тойбо болохо гээд тэдэ ойлгоно. Энэ хүсэн тэдээндэ нээрээшье тойбо татана. Гэхэ зуура манай хүсэн дэлхэй дээрэ амгалан тайбан байдал тогтоохо хэрэгтэ тон ехэ аша туhатай байна.

Нүхэдүүд! Октябриин түйлалтануудые хамгаалга — бүгэдэ арадай хэрэг болоно. Энээнэй уг зорилгонуудынь үргэн олон ажалшадай үндэhэн аша туhада харюусана. Энээниие Совет гүрэнэй бата бэхи байлгын, оборонно түгэлдэр хүсэ шадалай, тэрэнэй Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй хаба шадабариин барагдашагүй булаг мүн гэжэ В. И. Ленин тоолодог байhан.

Социалис Эсэгэ ороноо хамгаалгые түрэл, үндэhэн шухала хэрэг гэжэ тоолодог арадай илагдашагүй байhые дайнай хэсүү шанга туршалгын жэлнүүдтэ совет хүнүүдэй олоороо гаргаhан гайхамшаг баатаршалга эли тодоор гэршэлэн харуулаа. Амгалан байгуулалтын үдэрнүүдтэшье социалис Эхэ ороноо хамгаалга бүхы арадай хэрэг зандаа үлэнэ. Ороноо хамгаалха хүсэ шадалай, зэбсэгтэ хүсэнүүдэй дайшалхы хаба шадабариин материальна үндэhэ hууринь ажалшадай хамтын оролдолго хүсэлэлгэнүүдээр бии болгогдоно, бэхижүүлэгдэнэ, Арми болон Флотые бүхы талаарнь hайжаруулха социально-политическэ ба оюун бодолой таатай зохид эшэ нүхэсэлнүүд хангагдана.

Совет Зэбсэгтэ Хүсэнүүд — арадтай адли хуби заятай, таhаршагүй хубинь болоно. Арад зон өөhэдынгөө эрхим хүбүүдые Армиин ба Флотой зэргэнүүдтэ алба хэхээр эльгээдэг нангин хэрэг гэжэ манай Конституциин тодорхойлhон сэрэгэй уялгаяа үнэн сэхээр дүүргэхыень тэдэндэ захидаг байха юм. Тиин совет сэрэгшэд энэ уялгаяа нэрэтэй солотойгоор дүүргэнэ. Тэдэнэр совет арадай баатар габьяата революционно, дайшалхы ёhо заншалнуудые үргэлжэлүүлнэ, мүнөө сагай зэбсэгүүд ба дайшалхы техникэ оролдосотойгоор шудална, өөhэдынгөө суртал бодолой хүмүүжэл ба физическэ хатуужалые улам дээшэлүүлнэ.

Совет сэрэгшэд арадайнгаа эрхим шанарнуудые — тэрэнэй оюун бодолые, бэлиг болон патриотизмые, үнэн сэхэ мэдэрэлые, ажалша бэрхые, шэн зоригые халан абажа, бодото дээрэнь бэелүүлнэ. Тэдэнэр Октябриин хэрэгтэ хизааргүй үнэн, Эхэ ороноо найдамтайгаар хамгаалха хаба шадабаритай, тэрэнэй сүлөөтэ, бэеэ даахан байдал сахилгын аша туhада баатаршалга гаргахаар бэлэн байдаг. Иимэ хүнүүдтэ хододоо найдахада болохо!

Бүлэ, hургуули, ажалша коллективүүд, Ленинскэ комсомол, ДОСААФ болон бусад ниитын эмхинүүд үргажа ябаа залуу үетэниие хүмүүжүүлхэ, Арми болон Флотдо эрхим халаан болгон бэлдэхэ хэрэгтэ хубитаяа ехээр оруулна. Энэ хубитыень парти мүн лэ үндэрөөр сэгнэдэг!

Ороной оборонно хүсэ шадалые бэхижүүлхэ, коммунис байгуулалтада амгалан оршон байдал хангаха гэhэн бүгэдэ арадай оролдолго Коммунис партиин политика дотор, сэрэгэй хэрэгые, Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй ажабайдал ба ажал ябуулгые үдэр бүри залан толгойлдог тэрэнэй хүтэлбэри дотор бодото бэелэлээ олоно. Амгалан тайбан байдалай түлөө сэхэ шууд тэмсэлэй ба эзэрхэг түримхэй ямаршье дайсанда харюу үгэхөөр хододоо бэлэн байлга хоорондоо таhаршагүй холбоотой гэhэн Ленинэй заабариие партимнай хододоо хүтэлбэри болгодог байгаа, болгоно. Дай жүрөөдэгшэдэй дэлхэй дээрэ бии байгаа сагта бидэнэр энэ заабариhаа нэгэшье алхам сухариха ёhогүйбди!

Ороноо хамгаалхын тула совет арадай гаргадаг оролдолго хүсэлэлгэнүүд социалис хани нэгэдэлтэ бүхы оронуудай арадуудай ниитэ оборонно оролдолго хүсэлэлгэнүүдтэйнь ниилэн нэгэдэнэ. Тэдэнэй бүрин сүлөөтэ, аюулгүй байдалые хамгаалгада Варшавска Договорой эмхи найдамтайгаар алба хэнэ.

Советскэ Союзай ба бусад социалис гүрэнүүдэй баримталан бэелүүлдэг, өөhэдыгөө хамгаалха хэмжээ ябуулганууддай тодорхой удхань уласхоорондын сэрэгэй-политическэ оршон байдалhаа дулдыдана. Тиимэ оршон байдал өөрыгөө хамгаалгын хэрэгые улам hайжаруулха эрилтэ бидэнэй урда табина. Бидэ тиимэ юумэ хэнэбди. Гэхэ зуура материальна ба оюун бодолой баялигуудаа ямаршье үрэгүй ябуулганuудта гаргахыень арадуудые баадхадаг дайнда бэлдэхэ бэшэ, харин амгалан тайбан байдал батадхаха гээшэ ерээдүйн зам заахан залуур болоно гэhэн манай партиин XXVI съездын тобшолол совет хүнүүдэй эгээн нангин бодолнууд ба хүсэл эрмэлзэлнүүдые тоти мэргэнээр элирхэйлнэ.

Социализмын түйлалтануудые хамгаалхадаа, Октябриин революциин соносхоhон, уласхоорондын харилсаануудай шэнэ ёhо гуримуудые эрид шууд аршалан хамгаалхадаа, амгалан байдалай ба социальна дэбжэлтын хэрэг хамгаалнабди. Энэ агуухэ хэрэгтэ саашадаашье үнэн байхабди!

* * *

Нүхэдүүд!

Коммунис партиин хүтэлбэри шэнэ общество амжалтатайгаар байгуулгын ба хамгаалгын шухала, шиидхэхы эшэ үндэhэн болодог байhыень манай ороной, социализмын аха дүү оронуудай баян дүй дуршэл үнэншэмэ тодоор лаблан батална.

Совет хүнүүд КПСС-эй сэсэн мэргэн хүтэлбэри доро, социалис Эхэ оронойнгоо баатар габьяата үнгэрhэн сагай, алдарта мүнөөнэй байдалые, ерээдүйн жабхаланта хэрэгүүдые таhаршагүй нягтаар нэгэдхэн холбоно. Өөhэдынгөө эгээн нангин эрмэлзэлнүүдые, эгээн гүн гүнзэгы мэдэрэлнүүдые партида хандуулна. Парти хадаа манай үе сагай сэсэн ухаан, нэрэ хүндэ, үнэн сэдьхэл мүн гэжэ совет хүнүүд тоолоно. Ленинэй заахан замаар. Октябриин замаар партиин хойноhoo хэлбэришэгүй дагаан дабшана!

Агуухэ Ленинэй эмхидхэн байгуулhан, революционно тулалдаануудай гал дүлэн соогуур шалгаран хатуужаhан манай парти хүдэлмэришэн ангиин, бүхы совет арадай дайшалхы манлайн харюусалгатай үүргэ хүндэтэйгөөр дүүргэнэ. Манай парти — совет обществын хүтэлбэрилхы, залан жолоодогшо хүсэн, тэрэнэй политическэ байгуулалтын ... дээжэ болоно. КПСС ... волюционно-шэнэдхэ... гагша асари ехэ ажа... га хэтэдээ мүнхэ са... жэ хүгжэн дэлгэржэ... hургаал — марксизм... мые үндэhэ болго... талдаг.

Партиин түгэлдэ... арад зонтой бата ... hээ эшэ үндэhэтэй ... хэлэhэнэй ёhoop, па... гэн олон ажалшадта... боо барисаа байгуул... толсожо, зохихо хэм... соо ниилэжэ шадада... даа хүсэтэй байдаг. ... зондо шэн зори... алба хэдэг тулада... арад зоной хизаар... этигэл найдабари бо... лалда хүртэнхэй. ... ной хэрэгhээ ондо... коммунистнуудай ... байхагүй!

Совет засагай ж... түйлаhан бүхы юум... бадхаха, Эхэ ороно... баян, бүри hайн hай... гохо гээшэ үндэр ... риотическа, интерна... на уялгамнай болон... Коммунис парти, сов... тоолоно.

Совет хүнүүд Ок... алдарта hайндэрые у... түрэл Коммунис ... нүхэр Леонид Ильич... нев түрүүтэй партии... скэ Центральна Ко... тойрожо, бүри нягта... сана. Тэрэнэй 75 ... ойе ойрын сагаар т... хэсэ байнабди. Ара... аша туhада, комму... нангин зорилгонууд... лүүлэгдэхын, амгалан... байдалай батажан ... тула Леонид Ильич... рюулhан эсэшэ су... имагта ехэ үрэтэ... ябуулгань — Эхэ ... хизааргүй үнэн сэхэ... хэлгын талаар хото ... дөөгэй ажалшадта, Ар... Флодой сэрэгшэдтэ ... даруулха жэшээ бол...

Октябриин Агуу... рэгтэ үнэн байдагы... хүнүүдэй алдарта ... ческа хэрэгүүдhээ, ... нүүдэй илалта амжа... hаа элирэн харагдана.

Октябриин хэрэг... байха гээшэ КПСС ... литикые бодото дээр... лүүлхын түлөө шэн... досотойгоор, эсэш... сашагүй тэмсэхэ, со... ществын социально... ческэ ба суртал ... нэгэдэлые бүхы арга... жүүлхэ гэhэн удхата...

Октябриин хэрэгт... байха гээшэ социали... нэгэдэлтэ оронуудай ... гэй харилсаа холбоо... рришэгүй гүнзэгыр... хүгжөөхэ, дэлхэйн ко... болон хүдэлмэришэн... лөөнтэй, арадуудай ... нально-сүлөөрүүлгын ... тэй интернационалис... hаналаа нэгэдэлгые ... рришэгүй гүнзэгыр... хүгжөөхэ гэhэн удха...

Октябриин хэрэгт... байха гээшэ поли... дээдэ зэргын hэри... Эхэ ороноо, социа... түйлалтануудые най... гаар хамгаалхаар бэл... ха. Дэлхэйн амгалан ... лай түлөө саг үргэл... сэхэ гэhэн удхатай.

Октябриин хэрэгт... байлга совет арадта ... хүсэ олгоно. Энэ ха... мунизм байгуулгын ... шэнэ илалтануудые, ... нуудые түйлаха эрх... сэл болоно!

Нүхэдүүд!

Жара нэгэн жэлэ... энэ үдэр Октябриин ... дахи ойдо зорюул... нимэл баярай суглаа... Владимир Ильич ... иигэжэ хэлэhэн юм: «... тээшэ зорин дабшаг... гиие бидэ түлөөлнэбди...

Манай социалис Э... ной бүхы түүхэ, манай... нэй байдал Октябриин... hан агуухэ уг зори... дай түйлагдаха байhа... гэлыемнай батадхана!

Манай Совет Эхэ ... Ленинэй Эхэ орон, Окт... Эхэ орон оршон ... хүгжэн hалбараг лэ!

Совет арадта, баата... та, зохёон байгуулагш... та алдар соло!

Манай бүхы илалта... үүсхэгшэ, эмхидхэгшэ... ветскэ Союзай Ле... парти мандаха болто...

Агуухэ Октябрьда... соло!

(Д. Ф. Устиновай элидхэл нэгэнтэ бэш... удаан үргэлжэлhэн ал... шалгаар угтагдаа).

ЛЕНИНЭЙ ЗАХЯА ЗААБАРИНУУДТА ҮНЭН СЭХЭ

УЛААН ТАЛМАЙ ДЭЭРЭ СЭРЭГЭЙ ПАРАД, АЖАЛШАДАЙ ЖАГСААЛ БОЛОБО

Социалис революциин вождь Владимир Ильич Ленинэй портрет тэг дундань харагдана. Түүхын музейн байшангай урда талада [illegible] совет ажалшанине, коммунизм байгуулагшые алдаршуулна. Туг, «КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэбди!» гэһэн уряа хандалга [illegible] харагдана. Соведүүдэй ороной Улаан туг талмай дээгүүр далбан намилзана. [illegible] 15 туг тэрэнэй [illegible] намилзана.

Ленинскэ партиин ба Октябриин революциин ветерануud, граждан ба Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнуудай геройнууд, ажалай түрүүшүүл, эрдэм, соёлой ажал ябуулагшад, космонавтнууд айлшадай трибунануудта гаранхай. СССР-тэ байдаг дипломатическа түлөөлэгшэд [illegible] хабаадалсана.

Коммунис парти болон Совет гүрэнэй хүтэлбэрилэгшэд [illegible], москвагайхид, ниислэл хотын айлшад [illegible] альга ташалгаар амаршална.

угтаба. Нүхэд Л. И. Брежнев, Ю. В. Андропов, М. С. Горбачев, А. А. Громыко, А. П. Кириленко, А. Я. Пельше, М. А. Суслов, Н. А. Тихонов, К. У. Черненко, П. Н. Демичев, В. В. Кузнецов, М. С. Соломенцев, И. В. Капитонов, В. И. Долгих, М. В. Зимянин, К. В. Русаков гэгшэд мавзолейн түбэй трибунада гарана. Совет сэрэгэй элитэ схэ начальнигууд эндэ байлсана.

Үглөөнэй 10 часай болоһые сонсохоор Кремлиин курантнууд зэдэлнэ. КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй оборонын министр Советскэ Союзай маршал Д. Ф. Устинов нээмэл машинада Спасска башниин үүдээр гаража ерэнэ. Парадые командалагша [illegible] гаража, [illegible] дабшана. Ленинэй орденто Московско сэрэгэй округой сэрэгүүдые командалагша армиин генерал П. Г. Лушев мавзолейн эсэхэ урда рапорт үгэнэ. Рапортые абамсаараа, СССР-эй оборонын министр сэрэгшэдэй урдуур ябажа, парадта хабаадагшадые һайндэрөөр амаршалба. Харюуда «Ура!» хашхараан талмай дээгүүр һүр жабхалантайгаар зэдэлбэ.

Сэрэгшэдтэй мэндэшэлэлсэнэйнгээ һүүлээр СССР-эй оборонын министр мавзолейн трибунада гаража, үгэ хэлэбэ.

Нүхэр Д. Ф. *УСТИНОВАЙ хэлэһэн үгэ*

Уласхоорондын орёо байдал [illegible] социализмын оронууд [illegible]. Тэдэнэй нэгэдэл [illegible] империалис бүлэгүүд. «Совет сэрэгэй аюул» тухай худал хуурмаг [illegible] тараана. Тэдэ сэрэгэй [illegible] Европодо тодхон табиха тухай НАТО-да хабаатай гүрэнүүдэй тутамшаг муухай түсэбүүдээ эршэмтэйгээр бэелүүлгэ, нейтронно буу зэбсэг үйлэдбэрилжэ эхилэлгэ, Дүтын ба Дунда Зүүн зүгтэхи, Африкадахи, Зүүн-Урда Азидахи, Карибска бассейндэхи байдалые орёо түгшүүрилтэй болохо гэһэн һэдэлгэнүүд эб найрамдалда, уласхоорондын аюулгүй байдалда хоро хүргэнэ.

Хитадай хүтэлбэрилэгшэдэй политикатай нягта холбоотой империализмын ээрхэг түримхэй ябуулгануудые зайсуулан сарахын тула социалис хани нэгэдэлтэ оронууд эб найрамдал бэхижүүлхэ, буу зэбсэгүүдые бүтээн гаргалгые хизаарлаха, болюулха, хёмороо зүришэлдөөтэ асуудалнуудые хөөрэлдөөнүүдэй ашаар гуримшуулан шиидхэхэ талаар залан сэхэ хараа шэглэл бэелүүлнэ.

КПСС-эй XXVI съезд дээрэ найруулагдаһан 80-дахи онуудай Эб найрамдалта программа дотор нимэ политика тодорхойлогдонхой. Аха дүү социалис оронууд энэ политикые халуунаар дэмжэнэ. Политическэ элдэб бүлэгөөрхид, уласхоорондын үргэн олониитэ тэрэнние һайн ойлгожо байһанаа мэдүүлнэ.

Манай ороной ажалшад, СССР-эй Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй сэрэгшэд партиин дотоодын болон гадаадын политикые, тэрэнэй Центральна Комитедэй, нүхэр Леонид Ильич Брежнев түрүүтэй ЦК-гай Политбюрогой ажал ябуулгые халуунаар һайшаана, нэгэн һаналтайгаар дэмжэнэ.

Империализмын, [illegible] ябуулгын эрид үргэдэһэн байдалые харгалзан абажа, Коммунис парти болон Совет правительство манай Эхэ оронние хамгаалгые бэхижүүлхэдэ үлэмжэ анхаралаа хандуулна. [illegible] хөөрэлдөхэ гэһэн ябуулганууд тон бодолгүй байна!» гэжэ нүхэр Л. И. Брежнев тэмдэглээ һэн. Али бүхы ээрхэг түримхэйшүүлдэ шанга харюу сохилто үгэхын тула Совет Зэбсэгтэ Хүсэнүүд шухала хэрэгтэй бүхы юумэтэйл.

Парти болон арадай саг үргэлжын анхарал оролдолгодо совет сэрэгшэд дайшалхы хэрэгтээ шэнэ амжалтануудаар харюусана. «Запад-81» гэһэн һуралсал социалис туйлалтануудые хамгаалха талаар Эхэ оронойнгоо али бүхы даабарие сэрэгшэдэй бэелүүлхээр бэлэн байһан тухай Коммунис партиин, Совет правительствын үмэнэ элидхэһэн тоосоон болоһон байгаа. Шэн габьяата СССР-эй Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй дайшалхы хүсэн болохо техникээр түгэс хангагданхай, сэрэгэй мэргэжэл шадабаритай, нугаршагүй хүсэл зоригтой байһыень тэрэ толотомо хурсаар харуулаа һэн.

Эхэ орондоо, Коммунис партидаа, арадтаа хизааргүй үнэн сэхэ совет сэрэгшэд мүнөөнэй буу зэбсэгүүдые оролдосотойгоор шудална, һэримжээ, дайшалхы бэлэн байлгаяа дээшэлүүлнэ. Тэдэнэр патриотическа ба интернациональна уялгала нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэжэ, Агуухэ Октябриин туйлалтануудые хёрхо наринаар сахин хамгаална.

Агуухэ Октябриин социалис революциин 64 жэлэй ойн мандаха болтогой!

Совет арад болон тэдэнэй шэн габьяата Зэбсэгтэ Хүсэнүүд мандаха болтогой!

Манай бүхы илалтануудые хүтэлбэрилэгшэ, эмхидхэгшэ — Советскэ Союзай Ленинскэ Коммунис партида алдар соло!

«Ура!» хашхараан гурба дахин зэдэлнэ. Артиллериин салют нэрнэ. Нэгэдэмэл оркестр Советскэ Союзай Гимн гүйсэдхэнэ.

Москвагай сэрэгэй-хүгжэмэй училищиин һурагшад — барабаншагууд болон фанфаристнууд Түүхын музей тээһээ барабанай нээрээн доро гаража ерэнэ. Тэдэ сэрэгэй парад нээдэг заншалтай юм.

М. В. Фрунзиин нэрэмжэтэ сэрэгэй академиин, В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ сэрэгэй-политическэ академиин, Ф. Э. Дзержинскиин нэрэмжэтэ сэрэгэй академиин һурагшад [illegible] мавзолейн урдуур үнгэрнэ.

Советскэ Союзай маршал Р. Я. Малиновскиин нэрэмжэтэ бронетанкова сэрэгүүдэй академи дабшана. 40 жэлэй урда [illegible] Москва шадар немец-фашис булимтаргагшадые [illegible] бүхы совет арад һайндэрлэжэ байна.

В. В. Куйбышевай нэрэмжэтэ сэрэгэй-инженерна академиин, Советскэ Союзай маршал С. К. Тимошенкын нэрэмжэтэ химическэ зэбсэг хэрэгсэлнүүдэй хамгаалалта хэрэгэй академиин, Ю. А. Гагаринай нэрэмжэтэ агаарай-сэрэгэй академиин, профессор Н. Е. Жуковскиин нэрэмжэтэ агаарай-сэрэгэй инженерна академиин түлөөлэгшэд парадта дабшана.

Сэнхир-сагаан үнгэтэй Улаан одото туг удаадахи жагсаал дээгүүр далбан намилзана. Ф. Э. Дзержинскиин нэрэмжэтэ далайн-сэрэгэй инженерна дээдэ училищиин курсантнууд болон офицернууд эндэ ябана. [illegible]

Парашютистнууд-десантнигууд [illegible] гагданхай. Сэнхир малгайтай эдэ хүбүүд бушуу түргөөр добтолжо, шанга сохилто үгэхэ аргатай юм. Моссоведэй нэрэмжэтэ Московско хилын харуулай командна дээдэ училищиин хүмүүжэмэлнүүд, далайн ябаган сэрэгшэд тэдэнние һэлгэнэ. Арми ба Флодой урда КПСС-эй XXVI съездын табиһан зорилгонуудые жэшээтэ һайнаар дүүргэхын түлөө социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлжэ, манай Эхэ оронние хамгаалагшад дайшалхы мэргэжэл шадабаряа амжалтатайгаар дээшэлүүлжэ байна.

Ф. Э. Дзержинскиин нэрэмжэтэ дотоодын сэрэгүүдэй дивизиин сэрэгшэд омог дорюунаар алхалалдана. Эндэ хоёрдохи хүн бүхэн дайшалхы болон политическэ бэлэдхэлэй отличник боложо, Октябриин һайндэрые угтаба. Жэшээнь, батальоной командир майор Ю. П. Зайцев арбан парадта хабаадаһан хүн юм. Эрхим түрүү отделениин командир сержант Ю. В. Войтенков, взводой комсомолой групорг ефрейтор Ю. В. Маслов гэгшэд мэргэжэл шадабаритай сэрэгшэд байһанаа харуулна. Ю. В. Маслов далайн ябаган сэрэгэй бригадые командалһан, Ленинградые хамгаалха үедөө баатарай үхэлөөр унаһан үбгэ эсэгэһээ эстафетэ халан абаа бшуу. Рядовой В. А. Попков «Албандаа шалгарһанай түлөө» гэһэн хоёр тэмдэгтэ хүртэнхэй.

Сэрэгшэдэй эдир халаанай — Москва болон Калинин хотонуудтахи суворовецүүдэй, Ленинградай нахимовецүүдай жагсаалнууд талмай дээгүүр үнгэрнэ. РСФСР-эй Верховно Соведэй нэрэмжэтэ Московско ниитэ сэрэгэй командна дээдэ училищиин курсантнууд тэдэнэй хойноһоо дабшана.

М. И. Калининай нэрэмжэтэ гвардейскэ мотострелково Таманска дивизиин дайшалхы машинануудай, бронетранспортернуудай двигательнүүд хүндөөр хүнхинэлдэн, богонихон саг соо талмай дээрэ оршоһон аалин нам байдалые таһалдуулна. 40 жэлэйнгээ ойе һаяхан тэмдэглэһэн манай гварди Соведүүдэй ороной Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй омогорхол болоно. Гвардеецүүд түрэл партидаа, арадтаа, Эхэ орондоо хизааргүй үнэн сэхэ байһанаа харуулаа һэн. Гвардеецүүд - фронтовигууд нимэл байгаа, мүнөө үеын сэрэгшэд - гвардеецүүдшье нимэл байгаа юм. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуухэ дайнай баатарнуудһаа, эсэгэнэр болон үбгэ эсэгэнэрһээ халажа абаһан эстафетээ тэдэнэр дээрэ үргэжэ ябана.

Агаарай десантна сэрэгшэд тэдэнэй хойноһоо даошанад, гвардейскэ танкова Кантемировскэ дивизиин машинанууд эдэнние һэлгэнэ. Дайнай жэлнүүдтэ Кантемировскэ дивизиин сэрэгшэд Волгоһоо Берлин, Прага хүрэтэр баатар габьяата дайшалхы зам гаталаа һэн. Польшо болон Чехословакиие фашизмһаа сүлөөлэлгэдэ эдэнэй гаргаһан баатаршалганууд уг залгамжалагшадай ухаан бодолдо хэзээдэшье залирхагүй.

Артиллериин болон ракетнэ подразделенинүүд Улаан талмай дээрэ гаража ерэнэ. Самоходно артиллериин түхеэрэлгэнүүд, реактивна артиллери харагдана. ПВО-гой зенитно-ракетнэ подразделенинүүд, элдэб зорилготой ракетэнүүд һайндэрэй парадта дабшана. Нимэ түхэлэй буу зэбсэг Арми болон Флодой дайшалхы хүсэ шадалай үндэһэ һуури болоно.

Оперативно-тактическа ба тактическа подразделенинүүд сэрэгэй техникын жагсаалые түгэсхэнэ.

Сэрэгэй нэгэдэмэл оркестр мавзолейн урдуур гарана. Улаан талмай дээрэ болоһон 109-дэхи сэрэгэй парад дүүрэбэ. Ленинэй захяа заабаринуудта, совет арадай революционно ба дайшалхы ёһо заншалнуудта, партиин хэрэгтэ, агуухэ Ленинэй хэрэгтэ совет сэрэгшэдэй хэлбэришэгүй үнэн сэхэ байһые тэрэ үшөө дахин гэршэлэн харуулһан байна.

Сэрэгэй маршын баярай дорюун аялгые халан, Улаан талмай дээрэ Эхэ орон шэнги жабхаланта, эгэшэг һайхан дуун зэдэлнэ. Һайндэрэйхеэр гоёогдон шэмэглэгдэһэн машинануудай колонно харагдаба. Октябриин уряанудтай транспарантнууд һалхинда далбана. Түрүүшын автомашина дээрэ — КПСС-ые, Совет гүрэнние эмхидхэн байгуулагша Владимир Ильич Ленинэй дүрэ зураг.

«Ленинэй туг доро, Коммунис партиин хүтэлбэреэр — коммунизмын илалта тээшэ, урагшаа!» гэһэн партиин уряа совет хүнэй зүрхэ сэдьхэлдэ баяр, омогорхол бадаруулна. Ажалша арадай харюуе: «КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдые бодото дээрэнь амжалтатайгаар бэелүүлнэбди!» гэһэн үгэнүүд улаан бүдүүд дээрэ бэшэгдэнхэй.

Кремлиин Съезднүүдэй ордоной һүр жабхаланта дүрэ зурагтай панно совет коммунистнуудай эхэ хуралдаанай болоһон, дэлхэйн бүхы хүнүүдэй анхаралай хандуулагдаһан түүхэтэ үдэрнүүд тээшэ бидэнние тэхэрюулнэ. Тэрэ жэлһээ, КПСС-эй XXVI съездын болоһон жэлһээ хойшо манай ажабайдалай шэнэ шата эхилээ. Оромнай арбан нэгэдэхи табан жэлдэ оронхой.

Тэрэнэй түрүүшын жэл ябажа байна. Орон дотор хаа хаанагүй социалис мүрысөөн дэлгэрэнхэй. Үйлэдбэриин олон түрүүшүүл мүнөө жэлэйнгээ даабарие ноябриин 7 хүрэтэр дүүргэхэ уялга абаад, тэрэнээ бэелүүлээ. Ленинградай атомна станци проектээр хараалагдаһан электрын элшэ хүсэ болзорһоо урид үйлэдбэрилһэн, Татарай нефтьшэд хоёр миллиард тонно нефть гаргажа дамжуулһан, Тюменскэ областиин нефтьшэд һайндэрэй урда тээхэнэ тиимэл даалгабари дүүргэһэн байна. Казахстанай, Азербайджанай, хэдэ хэдэн хизаарнууд болон областьнуудай хүдөө ажахын хүдэлмэришэд түсэбтэ табан жэлэй түрүүшын жэлэй уялганууд болон түсэбүүдээ дүүргэнхэй. Нимэ жэшээнүүдые олоор дурдажа болохо.

Ажалай амжалта бүхэн, табан жэл бүхэн бидэнние коммунизмда ойртуулна. Партимнай шэнэ табан жэлые съезд дээрээ нимэл хараа бодолтойгоор сэгнэһэн байгаа. Ехэ зорилгонууд шиидхэгдэхэ болоно. Арад зон партитай нягтаар нэгэдэн жагсаад лэ байбал, тэдэ зорилгонуудаа амжалтатайгаар шиидхэжэ шадаха. [illegible]

лөө сэсэн мэргэн, эгэршэгүй тэмсэлшэ, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Л. И. Брежневэй дүрэ зураг парти болон арадай бата нэгэдэлые магтан алдаршуулһан транспарантнууд дээрэ харагдана.

Гуша гаран жэлэй туршада манай Эхэ ороной огторгой хододоо сэлмэг тунгалаг байна. Дайнай бүхы һүйд, гасалангуудые үзэһэн совет арад дайн байлдаагүй ажабайлгын агуухэ зол жаргалые сэгнэжэ шадаха. Политбюро түрүүтэй КПСС-эй Центральна Комитет шахардуу байдалай һуларуулгын хэрэг сахин хамгаалхын тула, империализмын ба хархис хүсэнүүдэй харата шэнэ аашануудта эсэргүүсэн тэмсэхын тула шухала бүхы оролдолго хүсэлэнгүүдые гаргана.

КПСС-эй XXVI съезд амгалан тайбан байдал сахин хамгаалха ба батадхахын түлөө тэмсэлдэ түгэлдэр шэнэ эршэ түлхисэ хангаа, — гэжэ Октябриин 64 жэлэй ойдо зорюулагдаһан баярай суглаан дээрэ тэмдэглэгдээ. Съездын заабаринууд, шиидхэбэринүүд уласхоорондын байдалые заһаруулха хэрэгтэ ехэ туһа хүргэнэ.

Советскэ Союз эб найрамдалта ленинскэ хараа бодолдоо хододоо үнэн байдаг. Амгалан байдал тухай декрет хадаа илагша пролетариадай түрүүшын документ байһан юм. Мүнөөшье, Октябриин ойн үдэр, совет арад амгалан байдалай хэрэгтэ үнэн байха тангариг үгэнэ.

Пальма модоной набшаһатай, «Дэлхэйдэ — амгалан байдал» гэһэн үгэнүүдтэй Газарай бүмбэрсэгэй македые Улаан талмайн трибунанууд альга ташан угтаба. «Хэрэггүй!» гэһэн эрид шанга эрилтэтэй үгэнүүдээр хэрээһэлүүлэн зурагдаһан нейтронно бомбын дүрсэ нүгөөдэ машина дээрэ харагдана.

Социализмын оронуудай, уласхоорондын пролетариадай ба национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөнэй бата холбоо барисаан амгалан байдалай программа бэелүүлгэдэ зорюулагдана. Социалис хани холбоото оронуудай нэгэдэл ба эмхидэл амжалтын шухала нүхэсэл болоно. «Крымдэ болоһон уулзалганууд амгалан байдал хамгаалгын хэрэгтэ аха дүү партинуудай, оронуудай хэлбэришэгүй этигэдэг байһанай үшөө нэгэ үнэншэмэ тодо гэршэ баримта болоо», — гэжэ транспарант дээрэ бэшэгдэнхэй.

Улаан талмай дээрэ — ажалша Москвагай рапортнууд. Тэдэнние эндэ асархыень ниислэл хото өөрынгөө эрхим хүбүүд, басагадта даалгаа. Машинанууд дээрэ Социалис Ажалай Геройнууд, партийна съезднүүдэй делегадууд, Верховно Соведүүдэй депутадууд һуунхай дабшана.

Ороной гол талмай дээрэ өөһэдынгөө эгээн ехэ баярые асаралга гурим заншал болонхой. Эндэ гайхамшаг туйлалтануудые харанабди. Түрүүшын табан жэлэй түрүүшын жэлэй ноябриин энэл үдэр москвагайхид капитализмын үндэһые нуга татаһан пролетарска тракторай зурагтай плакадые эндэ асарһан юм. Удаа тээнь тэдэнэр табан жэлэй даалгабарие болзорһоо урид дүүргэхэ хэрэгтэ ажалай түрүүшын илалтануудые туйлаһан тухайда омогорхолтойгоор элидхэһэн байгаа: «Трехгоркодо» электростанци ба театр нээгдэһэн, Бауманска райондо целлюлозно хэрэгсэлнүүдэй фабрика, Измайловода — хүүгэдэй яслинууд баригдаһан, Пролетарска райондо — гушан хүнһөө бүридэһэн залуушуулай коммуна тогтоогдоһон юм!

Мүнөө ондоо тоонууд, ондоо тодорхойлгонууд дурдагдана. Гэхэ зуура совет хүнүүд урдынхидаал адляар, мүнөөшье түсэбөө болзорһоо урид дүүргэхэ гэжэ эрмэлзэнэ. 300 мянга гаран москвагайхид ноябриин 7 болотор тус бүриингөө даалгабари дүүргэв. Арбан һарын турша соо 450 миллион киловатт-час электрын элшэ хүсэ, 170 мянган тонно түлишэ алмаһан байна. Баатар-хотын шагнагдаһан үндэр дээдэ олон шагналнуудай дунда «Москвае хамгаалһанай түлөө!» гэһэн, бэшэнһээ дутуугүй хүндэтэй, үнэтэй медаль ниислэл хотын туг дээрэ яларна. Һүүлээ 41 ондо ниислэл хотые хамгаалагшадай гаргаһан эрэлхэг зориг, шэн габьяае москвагайхид һанана. Тэдэнэй баатаршалгын дурасхаалда мүнөө өөһэдынгөө габшагай ажалые зорюулна. «1981 оной декабриин 5 — ниитэ Московско коммунис субботник» гэһэн транспарант дайнай үеын Москвагай баатар габьяае хүндэлэн тэмдэглэхыень ниислэл хотын зониис — ветерануудые, залуу үетэнние уряална.

«Парти — манай ударидагша» гэһэн дуунай аялга талмай дээгүүр баярай оршон байдалда зэдэлнэ. Пионернүүд гартаа баглаа сэсэгүүдые бариад, Мавзолейн түбэй трибуна дээрэ гараба. Эдэнэр сэсэгүүд болон улаан бантнуудые Коммунис партиин, Совет гүрэнэй хүтэлбэрилэгшэдтэ барюулна.

Түрэл Коммунис партиин, инаг Эсэгэ ороной, совет арадай хүндэлэлдэ зорюулагдаһан үреэлэй үгэнүүд дуулдана. Олон мянган зоной хүсэтэ «Ура» талмай дээгүүр ханхинана.

Баатар-хотын, ажалша-хотын, зохёон байгуулагша хотын ажалшадай түлөөлэгшэдэй жагсаал эхилбэ. И. А. Лихачевой нэрэмжэтэ заводой социалис мүрысөөнэй түрүүшүүл һайндэрэй дабшалтые түрүүлэн нээгээ. «Түсэбһөө гадуур 605 автомобиль, 500 гэрэй холодильник бүтээгдэн гаргагдаа. Найма мянган ЗИЛ-эйхид 1981 онойнгоо даабарие болзорһоо урид, ноябриин 7 болотор дүүргээ!» гэһэн автозаводойхидой рапортын үгэнүүд һайндэрэйхеэр гоёогдоһон колонноонууд дээгүүр аржын харагдана.

Һайндэрэй колонноонуудай дунда — Москвагай «Красный пролетарий» гэжэ типографиин түрүүшүүл.

Түрүүшын большевик листовконууд. Краснопреснын баррикадануудтахи байлдаанууд, 1917 ондо юнкернүүдтэй тэмсэһэн тулалдаанууд, Соведэй республикын правительствын декредүүдые хэблэлгэ — предприятиин революционно түүхэ бэшэг болоно. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуухэ дайнай жэлнүүдтэ олон краснопролетариинхид ниислэл хотоёо хамгаалалсаһан юм.

«Краснопролетариин» коллектив мүнөө партийна пропагандын түрүү зэргэдэ жагсанхай. Гансахан энэ жэлдэ КПСС-эй XXVI съездын материалнуудтай 12 миллион хэһэг брошюра ба номууд типографиин цехүүдтэ бэлдэгдэһэн байна.

Улаан талмай дээгүүр хүн зон таһалгаряагүй дабшана. Жагсаалшадай колонноонуудай һайндэрэй шэмэглэлдэ шэнэ шэнэ плакадууд ба панноонууд нэгэдэнэ.

Уһанай харьялан байһан ГЭС-эй хаалтын зураг дээрэ электролампочкануудай галнууд яларна. Энэ хадаа «Гипропроект» институдай «уряалай карточка» болоно. «Орджоникидзиинхидэй маршын» баярай аялганууд улам шангадан зэдэлнэ. Шухаг түхеэрэлгэнүүдые бүтээгшэд, Орджоникидзиин нэрэмжэтэ станок бүтээлгын нэгэдэлэй эрхим түлөөлэгшэд һайндэрэй колонноонууд дотор дабшана. Энэ алдарта коллективэй табан зуу шахуу хүдэлмэришэд КПСС-эй XXVI съездын делегадуудай үүсхэлые дэмжэн, жэлэйнгээ даабаринуудые ноябриин 7 болотор дүүргээ.

«Трехгоркын» жагсаалшадай зэргэдэ залуушуул олон. Предприятиин ветеранууд эдир үетэндэ олон юумэн тухай хөөрэжэ болохо байна. Дайнай хэсүү бэрхэтэй жэлнүүдтэ, Москвада дайсанай дүтэлөөд байхада, энэ комбинадайхид һайн дураараа арадай сэрэгшэдэй зэргэдэ жагсаа бэлэй. Трехгоркын 400 гаран хүдэлмэришэд түрэл ниислэлээ хамгаалалсаһан юм. Тэдэнэй олониинь нангин газар дайдаяа хамгаалан, баатарай үхэлөөр унаһан байгаа. Тиимэл ушарһаа, декабриин 5-да үнгэргэгдэхээ байгаа субботнигой уряа — өөрынгөө түлөө, дайнһаа бусаагүй нүхэдэйнгөө түлөө бүхы хаба шадалаа гарган ажаллаха гэһэн уряа гэжэ комбинадта ойлгогдоо. Эндэхи бүд нэхэгшэд субботнигой үдэр 200 мянган түхэригэй продукци бүтээхээр шиидэнхэй.

Ленинскэ партиин, совет арадай — зохёон байгуулагша-арадай, амгалан байдалай түлөө сусаршагүй тэмсэлшэ арадай хүндэлэлдэ зорюулагдаһан үреэлэй үгэнүүд талмай дээгүүр дахин, дахин зэдэлнэ. Олон түмэнэй «Ура!» холуур суурятан дуулдана. Москвагайхидай һайндэрэй шэнэ шэнэ колонноонууд Мавзолейн урдуур дабшан гарана.

Жагсаалшадай дунда — ниислэл хотын гэр байрануудые баридаг нэгэдэхи комбинадай түрүүшүүл бии. Москвагай барилгын индустриин энэ томо предприятиин конвейерһээ жэл бүри миллион үлүүтэй дүрбэлжэн метр талмайтай байрын гэрнүүд гарадаг юм.

Тимерязевска академиин эрдэмтэд таряашанай шэн зоригто ажалай һүлдэ — таряанай колосые үргөөд ябаба. Хүдөө ажахыгаа саашадань хүгжөөлгэ — эдеэ хоолой программын гол зорилго болоно гэжэ КПСС-эй XXVI съезд нэрлэһэн байна. Ороной хүдөө ажахын гол дээдэ һургуули энэ зорилгые шиидхэхэ хэрэгтэ элитэ схэ үүргэ дүүргэдэг.

Социалис Ажалай Герой, Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуухэ дайнда хабаадаһан К. А. Борин мүнөөдэр Улаан талмай дээрэ ерэбэ. Энэ хадаа хүдөө нютагта стахановска хүдэлөө үүсхэгшэдэй нэгэн юм. 1936 оной ноябриин нэгэ үдэр, Ленинскэ партиин гэшүүндэ кандидат Константин Александрович өөрынгөө комбайнаар эгээн ехэ — 30 мянган центнер таряа хуряажа тушааһан байгаа. Харин мүнөө доцент Борин — Тимерязевска академидэ багшална. Тэрэнэй шабинар һурган хүмүүжүүлэгшынгээ эхилһэн хэрэгые хүдөөгэй таряалан дээрэ үргэлжэлүүлнэ. Кубаниин таряашад К. А. Бориной нэрэмжэтэ шан бии болгоод, хизаарай суута механизаторнуудта барюулдаг болонхой.

Айлшадай трибунанууд дээрэ космонавтнууд гараба. Совет-француз түрүүшын ниидэлгэдэ бэлдэжэ байһан экипажай гэшүүд тэдэнэй дунда бии. Совет летчигуудай, «Норманди-Неман» гэжэ суута эскадрилиин пилодуудай огторгойдохи хани барисаанай эстафетые эдэнэр халан абахань.

Улаан талмай дээрэ улаан тугууд удаа дараалан намилзан ерэнэ. Тиин, ниислэл хотын эдиршүүл улаан тугуудаар, вымпелнүүдээр, ВЛКСМ-эй тэмдэгүүдээр Октябрьда салют үгэнэ.

63 жэлэйнгээ ойе комсомол һаяхан тэмдэглээ. Эхэ оронтоёо хамта тэмсэлэй ба илалтын замаар комсомол дабшажа ерэһэн түүхэтэй. Граждан дайн, арадай ажахые һэргээн бодхоолго, Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуухэ дайн, городууд болон хүдөө тосхонуудые һэргээн бодхоолго, шэнэ газарые элдүүрилэн ашаглалга, габшагай барилганууд — эдэ бүгэдэ алдарта замайнь шатанууд болоно.

Мүнөө БАМ-да, хара хүрьһэтэй бэшэ нютагуудта, Канско-Ачинска түлишын-элшэ хүсэнэй комплексдо, Сибириин нефть ба газаар баян газарнуудта комсомолой замынь мүнөө үргэлжэлжэ байна.

130 гаран барилга бүхэсоюзна габшагай барилга гэжэ соносхогдонхой, 500 мянга гаран комсомолшууд, залуушуулай бригаданууд, цехүүд, участогууд, фермэнүүд алмаха, арьбалхын түлөө, химгатайгаар ашаглахын түлөө тэмсэнэ. КПСС-эй XXVI съездын нэрэмжэтэ, 7 мянган залуушуулһаа бүридэһэн бүхэсоюзна комсомольско габшагай отряд шухалын шухала барилгануудай коллективүүдтэ хүдэлмэеэ һаяхан ошоо.

«Коммунизмын түлөө шадамар бэрхэ тэмсэлшэд болоорой!» гэһэн, залуушуулда хандаһан партиин Октябрьска уряа талмай дээгүүр зэдэлнэ.

Революциин ветеранууд, ажалай баатарнууд энэ эстафетые найдамтай гарнуудта дамжуулна. Октябриин хэрэг хэтэ мүнхэдөө оршон мандаха!

ТАСС-ай корреспондентнүүд Л. ЕРМАКОВА, В. БЕЗБРЕЖНЫЙ, М. БОРОДЫНЯ, Ю. БУРЯК, П. РЯБОВ Улаан талмай дээрэһээ репортаж дамжуулба.

МОСКВА. Һайндэрэй айлшад Улаан талмай дээрэ.

ТАСС-ай фотохроника.

МОСКВА. Революциин музей.

ЖАРГАЛТА БАЙДАЛАЙ ЖАБХАЛАНТА ЖАГСААЛ

(УЛААН-ҮДЫН СОВЕДҮҮДЭЙ ТАЛМАЙ ДЭЭРЭҺЭЭ ХЭГДЭҺЭН РЕПОРТАЖ)

Амжалта, илалта түгэс Агуухэ Октябриин ойн үдэр —түби дэлхэйн түрүү үзэл бодолтоной һур жабхаланта һайндэр. Манай үе сагай толотомо түгын болоһон Агуухэ Октябриин социалис революци бүмбэрэг дэлхэйн бүхы арадуудай хуби заяанда асари ехэ нүлөө үзүүлһэн. Агуу Октябриин 64 жэлэй ойе манай совет арад ажалдаа, ажал хэрэгтээ тон ехэ амжалтануудтайгаар угтажа байна. Энэ жэлдэ Коммунис партиин XXVI съездэй хараалнуудые асари ехэ зорилгонуудые бодото дээрэнь бэелүүлхын түлөө манай ороной бүхы ажалшад эршэмтэйгээр ажаллажа, амжалта туйлажа байһаниинь энэ үдэр элитээр харагдана, мэдэрэгдэнэшье.

Улаан-Үдын Соведүүдэй талмай һайндэртэ гоё һайханаар шэмэглэгдэнхэй. Ниислэл хотымнай гурбан районой ажалшад энэ үдэр өөһэдынгөө туйлаһан амжалтануудые түрэл парти, правительстводаа элидхэн харуулба.

Хэдэн үдэр бордоһолжо, бүрхэг байһанаа, байгаалиин уларил сэхэлдижэ, номин хүхэ огторгой ниислэл хотымнай дээрэ зэнхынэ. Үглөөнэй 10 часта Соведүүдэй талмай дээрэ уряа дохёогой абяанууд гоё һайханаар зэдэлжэ, социалис Буряад оронойнмай ниислэл — Улаан-Үдын ажалшадай һайндэрэй жагсаал эхилбэ...

Заншалта ёһоор һайндэрэй жагсаалые манай эдир халаан — Улаан-Үдын һургуулинуудай һурагшад нээдэг. Эхэ Совет оронойнгоо энхэрэл оролдолгоор хүрэлэгдэһэн жаргалта совет үхибүүд Соведүүдэй талмай эзэлбэ.

Үльгэр домогто Улаан
тугуудынай
Үнгэрһэн жэлнүүдые
һануулаал!
Арбан долоон ондо
зэдэлһэн
Арюун дуунай аялга
бадараал!
Хүсэтэ гар, хүсэл зоригоор
Хүдэр томо завод бодхоогоод,
Хүтэрэлдэн, хөөрэлдэн,
аажам тэнюунээр
Алхалнал хүнүүд, анхарыт
олоороо.
Омог зугаа, баяр дүүрэн
Он жэлнүүдэй ошохо туманъ
Ошото дуутаа үльгэртэл
түүрээн,
Октябриин сууряан
шангадана улам!

Ургажа ябаа залуу үетэн мүнөөдэр бүхы совет арадтаяа хамта Эхэ орондоо, түрэл Коммунис партидаа тангариггаа үгэнэ, түрүү үзэл бодолтой, ажалдаа суутай совет хүнүүд болохо байһанаа гэршэлнэ.

Хүн түрэлтэнэй ухаан бодолой дээжэтэй үдэрһөө үдэртэ танилсажа, һонор хурса ухаагаа мүлижэ, болбосорхо арга үхибүүдтэ алтан Хууляар үгтэнхэй. Үхибүүдэй һураха, амарха, бэе махабадаа һайжаруулха хэрэгтэ Коммунис партимнай онсо анхаралаа хандуулдаг. Арбадахи табан жэлэй туршада үхибүүдэй амаралтада 900 миллион түхэригэй мүнгэн зэрэг гаргашалагдаһан байна ха юм.

Үхибүүдэй эгээл харюусалгата уялгань һуралсал болоно гээшэ. Эрхимээр һурадаг гурба мянгаад пионернүүд республика доторнай тоологдодог юм. Дэлхэйн пролетаринарай вождь, Агууехэ Октябриин революциин ударидагша В. И. Ленинэй «Һураха, һураха, һураха» гэһэн заабари залуу үетэнһэн ходоодо дүүргэхые эрмэлзэнэ.

В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ пионерэй организаци амжилтатайгаар жаран жэлэйнгээ ойе угтахаа түхеэржэ байна. «Коммунистнуудтай алхамаа тэгшэлхэбди», «Бүхы оронойнмай пионерүүд Ленинэй зааһаар уряа соо» гэһэн урианууд доро эдиршүүл һуралсахые, һайн һайхан ажал хэрэгүүдые үүсхэхые оролдоно. Республикымнай 520 дружинануудай 97-ниинь «түрүү» гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэнхэй.

Улаан тугуудаа үргэнхэй, горн, барабануудаа бариһан пионернүүдэй жагсаалые гоё һайхан баглаа сэсэгүүд шэмэглэнэ. Тэдэнэй шарайнууд хүхюун, омогууд, Жаргалаар дүүрэн энеэбхилэлнь ориной тойронине гэрэлтүүлнэ шэнги. Хүхюун маршын хүгжэм доро эдиршүүлэй жагсаалнууд талмай дээгүүр һубарин үнгэрнэ.

Тэдэнэй удаа техническэ мэргэжэл олгодог училищинуудай һурагшад талмай дээгүүр алхамаа жэгдээр татан, түрэл Коммунис партидаа. Совет орондоо «Ура» хашхаралдан ябажа гараба. Республикымнай 37 училищинуудта 11 мянга шахуу залуушуул һуралсана. Дээдэ гарай мэргэжэлтэ хүдэлмэришэд, механизаторнууд, шэнэ промышленна аргаар мал үсхэбэрилдэг комплексуудта хүдэлдэг операторнууд, уран гарта мүнгэшэ дархашуул эдэ училищинуудта бэлдэгдэнэ. Һүүлэй жэлнүүдтэ манай Эхэ орон, Коммунис парти мэргэжэл түгэс хүдэлмэришэдөөр арадай ажахые хангаха хэрэгтэ онсо анхаралаа хандуулна, мэргэжэл олгодог училищинуудай баазые улам һайжаруулна. Гүрэнэй тэдхэмжэ дээрэ һуража, дуратай мэргэжэлдээ һуралсаха, эрдэм мэдэсээ дээшэлүүлхэ, уран бэлигээ хүгжөөхэ арга боломжо гансал социалис общество залуушуулда олгоно, саашанхи харгы замыень заана гээшэл.

Арбан нэгэдэхи табан жэлэй түрүүшын жэлэй юһэн һарын социалис мүрысөөндэ Улаан-Үдэ хотын районуудай дундаһаа Железнодорожно район илажа, ниислэл хотымнай ажалшадай һайндэрэй жагсаалда түрүүлэн ябаха эрхэдэ хүртөө! Энэ районой ажалшад омог хүхюутэйгээр Соведүүдэй талмай дээрэ гараба. Жагсаалай манлайда гүрэн түрын шан хайрада хүртэһэн ажалай болон дайнай ветеранууд харагдана.

Гурбан орденто Буряад оронойнмай арад түмэн шэнги мүн лэ Железнодорожно районой түлөөлэгшэд туйлаһан амжалтануудаа тухайгаа түрэл партидаа, Эхэ орондоо соттой баяртайгаар элидхэнэд.

Железнодорожно район — Улаан-Үдымнай эгээл томо промышленна район болодог. Эндэхи предприятинууд ниислэл хотын гаргадаг промышленна бүхы продукциин гурбанай нэгэ хубиие бүтээдэг юм. Районой хүдэлмэришэн ангиин уран гараар электровозууд болон тепловозууд, хүн зониие зөөдэг вагонуудые заһабарилдаг, орёо оньһон приборнууд хабсаргагдадаг, жэгүүр далита машинанууд бүтээгдэдэг ха юм.

— Соведүүдэй ороной баатар габьята хүдэлмэришэн анги мандаха болтогой! — гэһэн КПСС-эй Центральна Комитедэй Уряа һайндэрэй жагсаалда хабаадагшадай дээгүүр сууряатан зэдэлнэ.

Эндэ мүнөө Ажалай Улаан Тугай орденто авиационно заводой коллективые харанабди. Агууехэ Октябриин ойн хүндэлэлдэ дэлгэрһэн бүгэдэ арадай мүрысөөндэ тус предприяти район соогоо түрүү һуури эзэлжэ, һайндэрэй жагсаалые толгойлхо эрхэдэ хүртэһэн магтаалтай. Авиационно заводой ажалшадай мүнөөдэр элидхэхэ юумэн элбэг. Предприятиин технико-экономическа үрэ дүнгүүд улам һайжараа, үйлэдбэриин ашаг үрэ, хүдэлмэриин шанар улам дээшэлээ.

Хүн түрэлтэнэй түүхэдэ шэнэ үешата нээһэн Агууехэ Октябрь! Хубисхалта энэ һайндэрөө тэмдэглэжэ байхадаа, ниислэл хотымнай ажалшад «КПСС-эй XXVI съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые түгэс бэелүүлхэбди», эдэбхи үүсхэлтэйгээр тэмсэхэбди, бүхы хүсэ шадалаа, эрдэм бэлигээ бүримүһэн зорюулхабди гээд тангариглан мэдүүлнэ.

Прибор бүтээдэг үйлэдбэриин нэгэдэлэй коллектив талмай дээрэ. «1982 оной нэгэдэхи кварталай түсэбые профсоюзуудай съездын нээгдэхэ үдэр хүрэтэр дүүргэхэ» гэһэн хүдэлөөн энэ нэгэдэлдэ үргэнөөр дэлгэрэнхэй.

Һайндэрэй жагсаалда «Теплоприбор» заводой коллектив алхамаа жэгдэлэн гаража ерэбэ. Һайн шанартай продукци гаргадагаараа, научно-техническэ дэбжэлтын түлөө эршэмтэйгээр оролдодогоороо, ажалдаа коммунис ёһоор хандадагаараа заводой олон тоото хүдэлмэришэд суурханхай.

Октябриин 64 жэлэй ойн һайндэр Соведүүдэймнай талмай дээрэ хэзээ хэзээнэйхиһээ гоё һайхан, олон түмэн ажалшадай жагсаал долгилжо байһан ехэ мүрэн шэнгеэр үзэгдэнэ. Ирагуу хүгжэм, маршнуудай зэдэлээн доро ажалшадай жагсаалнууд һубариһаар.

Түрүүшын табан жэлнүүдэй гигант — Ленинэй орденто локомотив-вагон заһабарилгын заводой ажалшадай жагсаалай гоё һайхан гээшэнь!

Железнодорожно районой түлөөлэгшэдэй жагсаалнуудай эгээл һүүлдэ түмэр замай техникумэй, соёл-гэгээрэлэй училищиин, багшанарай нэгэдэхи училищиин, Буряадай хүдөө ажахын институдай багшанар, студентнэрэй талмай дээгүүр ябахынь харанабди.

Омог зугаа, баяр дүүрэн
Он жэлнүүдэй ошохо туманъ,
Домог дуугаа үльгэртэл
түүрээн,
Октябриин сууряан
шангадана улам.

Улаан түгуудай намилзаан соогуур «Октябрьска район» гэһэн гаршаг холоһоо харагдажа, туг барюулшад алхамаа тэгшэдхэн татана. Агууехэ Октябриин нэрэмжэтэ районой ажалшад бүтээсэ ехэтэй, габшагай ажалаараа үндэр нэрэ зэргэсэ харюулнад.

Манай республикын хүтэлбэрилэгшэд болон хүндэтэ айлшадай байһан ендэртэ тэдэнэй зэргэлэн эрхэлэхэ юроолой үгэнүүд, урианууд соностоно, нэрьемэ айлга та

шалган, «Ура» хашхаралдаан болоно.

Октябрьска район — ниислэл хотымнай томо ехэ район мүн. Һүүлэй үедэ ажахын болон социально-соёлой барилганууд эндэ үргэнөөр хэгдэжэ байнхай. Хүн зонойнгоошье тоогоор нилээд ургаа. Мүнөө энэ райондо зуун гушан мянга гаран хүн ажаһуудаг юм. Арадай ажахын һалбаринуудайнгаа талаар тус район өөрсэ шэнжэтэй. Болбосоруулан үйлэдбэрилгын, эдеэ хоолой болон хүнгэн промышленностьтай зэргэ барилгын, заһабарилгын, транспортын болон холбооной предприятинууд, хүн зоной элүүрые хамгаалгын олон эмхи зургаанууд хүгжэжэ байдаг. Ноохон бүд, нэхэмэл гадар хубсаһан, мебель, мяханай зүйлнүүд, сагаан эдеэн, мүн бусадшье продукци эндэ ехээр үйлэдбэрилэгдэнэ.

Гэгээрэлэй, эрдэмэй, элүүрые хамгаалгын, соёлой эмхи зургаанууд энэ районд олон. Юрэнхы эрдэмэй хорин табан һургуули, техническэ мэргэжэлэй долоон училищи, табан техникум болон училищинууд, Зүүн Сибириин гүрэнэй соёлой институт, СССР-эй Науканууд академиин Сибириин отделениин Буряадай филиал, олон библиотекэ, соёлой байшангууд эндэ оршодог.

Партиин XXVI съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ амжалта туйлажа, Октябрьска районой ажалшад энэ жэлэй арбан һарын даабариһаа гадуур хоёр миллион 900 мянган түхэригэй продукци үйлэдбэрилэн гаргаа. Олон арбаад бригаданууд, хэдэн мянгаад хүдэлмэришэд жэлэйнгээ түсэбүүдые болзорһоонь урид — ноябриин 7 болотор дүүргээ.

Социалис мүрысөөндэ илажа гараһан Ленинскэ комсомолой нэрэмжэтэ нарии сэмбын комбинадай хүдэлмэришэд трибунада дүтэлэн ерэнэ. Жагсаалда ябагшадай нюур шарайнууд баяраар халинхай. Энэ коллектив РСФСР-эй Текстильнэ промышленностиин министерствын болон һалбариин профсоюзуудай Центральна Комитедэй дамжуулгын Улаан туг алдангүй, хэдэн жэлдэ барижа ябана.

«Коммунис байгуулалтын манлайда дабшан ябадаг Улаан тугта коллективүүдтэ, түсэбтэ табан жэлэй гвардеецүүдтэ алдар соло!»

— гэһэн партиин Центральна Комитедэй Урианууд Соведүүдэй талмай дээгүүр зэдэлнэ.

Нарии сэмбын комбинадай жагсаалые залгуулан, Улаан-Үдын нэхэмэл гадар хубсаһанай фабрикын хүдэлмэришэд трибунын урдуур үнгэрнэ.

«БМДК» гэһэн томо үзэгүүд холоһоо харагдана. Гурбадахи кварталай дүнгүүдээр энэ предприятиин коллектив түрүү һуури эзэлжэ, КПСС-эй обкомой, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, облпрофсоведэй, ВЛКСМ-эй обкомой дамжуулгын Улаан тугаар шагнагдаһан юм.

Октябрьска районой ажалшадай олон коллективүүд, тэрэ тоодо хүн зоной ажаһуудал хангалгын эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэд, СССР-эй Науканууда академиин Сибириин отделениин Буряадай филиалай эрдэмтэд үнгэрбэ.

Училищинуудай, техникумүүдэй, Зүүн Сибириин соёлой институдай һурагшад, студентнэр, багшанар үнгын һайхан бүмбэгэнүүдые, уряа лозунгнуудые, улаан тугуудые, парти, правительствын хүтэлбэрилэгшэдэй портредүүдые барижа ябанад. Эдэ жагсаалнууд соо хани барисаата, манай хүршэ Монгол ороной оюутаниие харанабди.

Һайндэрэй жагсаалнуудай һүүл даруулан, Советскэ районой ажалшад хүхюун дуу хүгжэмэй хүнхинөөн доро балта хадуур һүлдэтэй улаан тугуудаа үргэнхэй омог баяртайнууд талмай дээрэ алхалан гарана.

Арбан нэгэдэхи табан жэлэй түрүүшын жэлдэ энэ районой ажалшад ехэ амжалта туйлаба. Эндэхи предприятинууд элдэб түхэлэй судануудые, электрын элшэ хүсөөр хүдэлдэг двигательнүүдые, сонхын шэл болон хүн зоной ажаһуудалай үргэн хэрэглэлэй олон зүйлэй эд бараа элбэгээр бүтээнэ.

Соведүүдэй талмай дээрэ судна бүтээлгын заводой коллективэй жагсаал хүрэжэ ерэбэ. Хубисхалта һайндэрнүүдээ ажалайнгаа бэлэгүүдээр угтадаг һайн заншалаараа судна бүтээлгын заводой коллектив Агууехэ Октябриин толотомо жаран дүрбэдэхи ойе угтаба. Энэ заводто жэл ерэхэ бүри коммунис ажалай бригадын хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө хүдэлөөн үргэн дэлисэтэй болоно. «Табан жэлэй даабариие болзорһоонь урид дүүргэхэ!» гэһэн уряа доро жагсаһан ажалай түрүүшүүлэй зэргэдэ залуу хүдэлмэришэд олошорно.

Энэ жэлэй юһэн һарын туршада заводой цехүүдтэ олон шэнэ суднанууд бүтээгдээ. Энэ хугасаа соо миллион шахуу түхэригэй продукци үйлэдбэрилэгдөө. Судна бүтээлгын заводой жагсаалай удаа Сибирь болон Алас-Дурна зүгтэ эгээл түрүүшын заводуудай нэгэн Улаан-Үдын шэлэй заводой коллектив талмай дээрэ харагдаба. Энэ заводто хүдэлдэг ажалай түрүүшүүлэй алдар солонь олондо мэдээжэ болонхой. Жаран гурба мянга табан зуун дүрбэлжэн метр шэл оронойнгоо томо барилганuудта энэ жэлдэ заводой коллектив эльгээһэн ехэ амжалтатай.

Улаан-Үдын Советскэ районой оло мянган хүнтэй ажалшадай коллективүүд Соведүүдэй талмай дээгүүр хүгжэм маршын дорюун аялга доро үнгэржэ байна.

«Хүндэлэлэй Тэмдэг» орденто «Электромашина» заводой алдарта коллективэй жагсаал талмай дээрэ гараба. «КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдые түгэс бэелүүлхэбди!», «Арад парти хоёрой нэгэдэл бата мандаг лэ!» гэһэн уряа лозунгнууд, бүхы дэлхэйн пролетаринарай вождьнор Маркс, Энгельс, Ленинэй дүрэнүүд энэ жагсаалай манлайда харагдана.

«Электромашина» заводто бүтээгдэдэг табяад шахуу түхэлэй электродвигательнүүд оронойнмай арадай ажахын бүхы һалбаринуудта үргэнөөр хэрэглэгдэнэ. Эндэ бүтээгдэдэг электродвигательнүүдэй 98 процентдэнь гүрэнэй Шанарай тэмдэг олгогдонхой.

Совет Конституциин һайндэрэй урда тээ энэ заводой коллектив табан жэлэй түрүүшын жэлэй даабаринуудые сүм бэелүүлээ бэлэй. Энэ районой медицинын, худалдаа наймаанай, нниитын эдеэ хоолой болон «Буркоопсоюзай» олон зуугаад хүдэлмэрилэгшэдэй коллективүүд республикымнай искусство, литера

турын түлөөлэгшэд талмай дээрэ гараба.

Соведүүдэй талмай дээгүүр ниислэл хотымнай театрнуудай эрхим артистнууд, нэрэтэй солотой хүнүүд ябана. Хоца Намсараевай нэрэмжэтэ буряад драмын академическэ театрай коллектив эрхим һайн зүжэгүүдые табижа, харагшадта халуунаар угтагдадаг гээшэ.

Буряадаймнай Уран зохёолшодой холбоондо дүшэ гаран СССР-эй Уран зохёолшодой холбооной гэшүүд бии. Тиихэдэ Уран зураашадай холбоондо СССР-эй Уран зураашадай холбооной дүшэн табан гэшүүд, республикадамнай СССР-эй Композиторнуудай холбооной арбан гэшүүд ажаллажа, хүнэй зүрхэ сэдьхэлые баясуулдаг һайн һайхан зохёолнуудые бүтээжэ байдаг гээшэ. Эдэ жэлнүүдтэ республикымнай уран һайханай бүлгэмүүд хэды ехээр урган хүгжөө гээшэб!

Улаан-Үдын Советскэ районой ажалшадай жагсаал үргэлжэлһөөр. «Советскэ Союзай ажалшад! Сибириин болон Алас-Дурна зүгэй үйлэдбэрилгын хүсэнүүдэй хүгжэлтые түргэдхэгты!» — гэжэ КПСС-эй Центральна Комитет, Агууехэ Октябриин социалис революциин жаран дүрбэн жэлэй ойдо зорюулһан Уряа соогоо тэмдэглэһэн байна. Арбан нэгэдэхи табан жэл хадаа коммунизм тээшэ бата найдамтайгаар дабшажа ябаһан совет арадай баатарлиг габьята түүхэдэ хүндэтэ һуури эзэлхэнь дамжаггүй.

Республикымнай ажалшад туйлагдаһан амжалтануудаа улам үргэдхэ[...] бан нэгэдэхи табан жэлэй [...] түсэбүүдые уридшалан [...] гэхын түлөө эдэбхи [...] элсүүлэн, габшагайгаар [...] лажа байһанаа һайн[...] жагсаалай үедэ түрэл [...] даа, Эхэ орондоо за[...] мэдүүлбэ.

Далайһаа далай хүрэтэр
улаан тугуудаар долг[...]
Далай ехэ Зүблэлтэ оронойм
һүр һүлдэнь га[...]
Дабагдашагүй зориг,
далайшагүй нангин хүс[...]
Далтиршагүй эрэлхэг хурса хүсэтэй!
Улаан талмайһаа эхилээд, Улаан-Үдэ хүрэтэр
Улаабхина улаан ододнай — улаан һүлдэмнай,
Улаан тугууд, уряал дуунууд соо урин
һайханаар мэшэеэн,
Урмашуулна, ударидана манаа
Ульянов-Ленин[...]

М. БАТО[...]
манай тухай[...]

С. БАЛДУЕВАЙ, И. ДРИГЕНОВЭЙ фото[...]

СЭНХИР ЭКРАН

ВОСКРЕСЕНИ, 8

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Орбита. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00—Шэнэ һонин. 9.20—«Зарядкадаа зосгогты!» 9.40—«Будильник». 10.10—Эрдэм, техникын талаар 1981 оной СССР-эй Гүрэнэй шангуудай лауреадууд. 10.55—«Советскэ Союзые алба хэхэбди». 11.55—«Үглөөнэй почто»—хүгжэмтэ программа. 12.25—«Промышленностиин ба хүдөө ажахын ажалшад—1981 оной СССР-эй Гүрэнэй шангуудай лауреадууд». 13.25—«Золотые туфельки»—үхибүүдэй уран һайханай фильм. (1-дэхи, 2-дохи серинүүд). 15.35—«Хэриин гүрэнэй айлшад Советскэ Союз тухай хөөрэнэ». 15.50—«Хүгжэмтэ киоск». 16.20—«Литература, искусство болон архитектурын талаар 1981 оной Гүрэнэй шангуудай лауреадууд» 17.45—Мультфильм. 18.00—Киноконцерт. 18.15—Уласхоорондын һонин. 19.45—«Киногоор аяншалагшадай клуб». 20.45—«Это было за Нарвской заставой»—хүгжэмтэ фильм. 22.00—«Время». 22.30—Д. Фурманов. «Ажал ябуулгын хүүдэһанууд». Түрэһөөр 90 жэлэйнь ойдо. 23.15—А. Бородин. «2-дохи квартет». 24.00—Футболоор СССР-эй чемпионат. «Динамо» (М)—«Динамо» (Киев). 01.45 —Шэнэ һонин.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Орбита. 15.15—Дамжуулгын программа. 15.20—«Һолонго». Арадай уран бэлигэй телевизионно программануудай уласхоорондын IV фестиваль. 15.50—«Манана» — үхибүүдэй уран һайханай фильм. 17.00—«Кино харагшадай анхаралда». 17.45 — «Ан амитадай ойндо». 18.45— Хатарай «Свитанок» ансамблиин концерт. 19.00—«И это все о нем...»—олон серитэй уран һайханай фильм. 3-дахи сери. 20.05—«Хүгжэм түрэнүүдэй эстрадын аялга дуунууд». 20.50—Совет уран зураашадай бүтээлнүүдэй дээжэ. 21.00—«Амгалан нойрсогты, багашуул!». 21.15—«Кладовая солнца»—гэһэн дамжуулга. 22.00—«Время». 22.30—Футболоор СССР-эй чемпионат «Спартак» — «Черноморец» (Одесса).

ПОНЕДЕЛЬНИК, 9

Орбита. 8.55—Дамжуулгын программа. 9.00—«Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 10.05—«Буренка из Масленкино», «Сказка о Попе и работнике его Балде»—мультфильмнүүдэй программа. 10.40—«Только остров не возьмешь с собой»—телевизионно уран һайханай фильм. 11.45—«Хоол, ойрын дуунууд». 12.30—Һүүлэй шэнэ һонин. 15.10 — Дамжуулгын программа. 15.15—«Кино харагшадай анхаралда». 15.35 — «Хүдөөгэй юрын үдэрнүүд»—баримтата фильмүүдэй программа. 16.15—«Лето с Катей»—гэһэн циклһээ уран һайханай фильм үхибүүдтэ дамжуулагдаха (ЧССР). 17.35—«Телестадион».

Улаан-Үдэ. 18.05 — Шэнэ һонин. 18.15—Спортын һонин. 18.25—«Зүүн-Сибирь» — киножурнал.

Орбита. 19.35—Москвагай Улаан тугта милициин дуу, хатарай ансамблиин концерт. 20.05—Ажахы эрхилэлгын дүй дуршал. «Хамтадаа шэлдэхэ сэг»—баримтата телефильм. 20.35—Футболой шэнжэлэл. 21.05 — Пуччиниин «Чио-Чио-Сан» (үргэлжэлэл). 23.35 — «Цветы в океане»—«Корчагинец» гэһэн теплоходой оперооор табигдаһан хүгжэмтэ фильм. 22.35 — «Чио-Чио-Сан» (үргэлжэлэл). 23.35 — «Цветы в океане»—«Корчагинец» гэһэн теплоходой түрүүшын рейс тухай баримтата фильм. 23.50—«Мүнөөдэр—туби дэлхэйдэ».

Орбита. 12.55—Дамжуулгын программа. 13.00—«Сэһанай орожо эхилхэдэ»—Москвагай эдир харагшадай театрай зүжэг. 14.15—«Устюртын мүжэ»—баримтата фильм. 14.35—«Хомагай ушаралта ябадалнууд», «Хүхюу карусель», «Ну, погоди!»—мультфильмнүүдэй программа. 15.05—М. Горькиин нэрэмжэтэ соёлой [...] амаралтын түбэй паркда [...] хүниит залуу хүдэлмэ[...] шадтай болоһон уулзалга[...]

Улаан-Үдэ. «Красный [...] пинистые»—уран һайханай [...] фильм. (1-дэхи сери). 17.[...] Түймэр саралгаар [...] фильмүүдэй программа.

Орбита. 18.05—Уласхоорондын конкурсуудай [...] дуудай концерт. 18.50—«[...] саад». 19.20-һоо 19.35 [...] забһарлалга.

Улаан-Үдэ. 19.35—Сонин[...] нууд. 19.45—«Пионерын[...] ножурнал.

Орбита. 20.00 — «Совет[...] Союзда алба хэнэбди». 21.[...] «Амгалан нойрсогты, ба[...] шуул!». 21.15—Уласхоорондын [...] 22.00—«Время». 22.35—[...] баганаудтай һаа»—уран [...] ханай фильм.

Редактор
Р. Б. ГАРМАЕВ

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД, ИНДЕКС: 670000

г. УЛАН-УДЭ, ул. ЛЕНИНА, 35, редактор—2-54-54, приемная —2-54-93, зам. редактора—2-68-08, зам. редактора—2-62-62, отв. секретарь —2-50-52, секретариат—2-66-76, отделы: партийной жизни—2-60-91, пропаганды—2-56-23, промышленности и строительства—2-61-35, сельского хозяйства—2-64-36, 2-63-86, советского строительства и быта—2-63-58, культуры и школ—2-60-21, информации—2-34-05, перевод—2-54-93, писем и селькоров—2-67-81, корректорская—2-35-95, машинное бюро—2-57-69, фотолаборатория—2-33-61, отдел объявлений—2-65-54.

Республиканская типография Государственного комитета Бурятской АССР по делам издательств, полиграфии и книжной торговли.
Н-02515. Заказ № 257. Индекс 5[...]